Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ, БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

Үзэмнай 1921 оной октябриин 21-һээ гарана | № 281 (15303) | 1979 оной декабриин 8, суббото | Сэн 2 мүнгэн

АДН-эй КОРРЕСПОНДЕНТЫН АСУУДАЛДА А. А. ГРОМЫКЫН ХАРЮУ

БЕРЛИН. (ТАСС). Варшавска Договорто хабаатай гүрэнүүдэй гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй комитедэй зүблөөнэй эндэ болохоёо байһантай дашарамдуулан ерэһэн КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко АДН-эй — ГДР-эй Телеграфна агентствын корреспондентын асуудалда харюусаба.

АСУУДАЛ. Дундуур зайда хэрэглэглэхэ американ ракетно-ядерна шэнэ зэбсэгые Баруун Европодо тараан тодхохо һанаашалгатай, тэдэнэй мэдээжэ түсэбтэй дашарамдуулан, энэ дары хөөрэлдөө хэжэ эхилэе гэһэн Советскэ Союзай дурадхалда НАТО-гай оронууд зүбшөөлөө юундэ үгэнэгүйб?

ХАРЮУ. Энэ дары хөөрэлдөө хэхэ тэдэнэй хүсэлэнгүй байһые нэгэл ушараар, — Варшавска Договорто хабаатай оронуудһаа НАТО-гай бүлэглэлэй сэрэгэй талаараа бүлюу болохо гэһэн эрмэлзэлэлээрнь тайлбарилжа болохо байна. Теэд, тэрэнь бүтэхэгүй. НАТО-гай гүрэнүүдэй ба Варшавска Договорто хабаатай гүрэнүүдэй хоорондын сэрэгэй харилсаандахи мүнөөнэй тэнсүүриие эбдэхэ ябадал социалис оронуд гаргуулхагүй байха. Тиимэ тэнсүүриин бии байһые баруун оронуудай хүтэлбэрилхы ажал ябуулагшад хэдэн арба дахин лаблан дабтаһан, тэрэ тооло США-гай президент Картер байгша оной июньдэ Л. И. Брежневтэй Венэдэ уулзаха үедөө лаблан баталһан байха.

Тиимэ тэнсүүри эбдэхые һэдэһэн яаралтай шиндхэбэри НАТО-гай хүтэлбэрилхы бүлэгүүдэй абаа һаань, Европодохи оршон байдалые түгшүүрилгэй болгохо байха. Дундуур зайда хэрэглэгдэхэ ракетно-ядерна зэбсэгтэ хабаатай асуудалнуудаар хөөрэлдөө хэхэ үндэһэ һуурние эблэхэ болоно. Тэдэ бүлэгүүд хөөрэлдөө хэхэ тухай асуудалые тон буруугаар тайлбарилна: Американ ракетно-ядерна шэнэ зэбсэгые бүтээхэ ба Баруун Европодо тараан тодхохо тухай шиндхэбэрнин абтаһанай һүүлээр лэ хөөрэлдөөн хэгдэжэ болохо гэнэ.

Советскэ Союзай, союзнигуудайнь хараа бодол тон эли. Мүнөөнэй оршон байдалда, тайлбарилан хэлэбэл, НАТО-гай дурадхадаг шиндхэбэри гаргангүйгөөр, энэ дары хөөрэлдөө хэхэ гэжэ бидэ дурадханабди. Хөөрэлдөө хэжэ эхилхэдээ, алишье тала өөрынгөө шухалада тоолоһон дурадхалнуудые үзэмжэдэ табиха эрхэтэй, арга боломжотой байха болоно.

Абажа болохоор бэшэ юун энэ дурадхал дотор бии? НАТО-гай зарим оронуудай хүтэлбэрилэгшэд нимэ хөөрэлдөө хэхэ юундэ дурагүй? — гэжэ асуумаар байна. Үльгэрлэн хэлэбэл, энэ дары хөөрэлдөө хэхэ гэһэн асуудал Европын хүн бүхэнэй үүдые тоншожо байна гэхээр болоно.

Уридшалан ямаршье эрилтэ табигүйгөөр, энэ дары хөөрэлдөө хэжэ эхилхын орондо Европодо аюултай хойшолонгуудые тохёолдуулха буу зэбсэгүүдые дахинаа үрдилдэн түхеэрхэ гэдэг НАТО-гай тэдэ оронуудай правительствануud тон хүндэ харюусалга арадуудай үмэнэ даажа абаха болоно. Үйлэ хэрэгүүдые нимээр дэбэргэлгэһээ зайсажа гараха саг үшөөл бии байна, тэрэ сагые алдажа болохогүй.

ТАСС-ай МЭДЭЭСЭЛ

ШЭНЭ ҺОНИН

Варшавска Договорой бусад гэшүүн-оронуудтай хэлсэн ойлголсоһоной, зүбшэлһэнэй үндэһөөр Советскэ правительствын абаһан шиндхэбэриитэй дашарамдуулан, 1500 хүнтэй совет сэрэгэй түрүүшын эмхидхэлнүүд буу зэбсэгүүдтээ, сэрэгэй техникэтэеэ хамта байгша оной декабриин 5-да ГДР-һээ СССР-эй газар дээрэ гаргагдажа эхилээ. КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ нүхэр Л. И. Брежневэй соносхононой ёһоор, түбэй Европодохи совет сэрэгүүдэй тоое хороолго 1980 оной сентябрьда дүүргэгдэхээр хараалагданхай.

Эхэ орондоо бусалгатайнь дашарамдуулан, совет сэрэгүүдтэ аха дүүгэй хани барисаанай мэдэрэлтэйгээр, союзник ёһоной талархалтайгаар хандаһанайнь түлөө ГДР-эй эрхэтэдтэ, республикын партийна болон гүрэнэй хүтэлбэридэ Советскэ правительство баяр баясхалан хүргэнэ.

Эхэ орондоо бусалгатайнь дашарамдуулан, совет сэрэгүүдтэ аха дүүгэй хани барисаанай мэдэрэлтэйгээр, союзник ёһоной талархалтайгаар хандаһанайнь түлөө ГДР-эй эрхэтэдтэ, республикын партийна болон гүрэнэй хүтэлбэридэ Советскэ правительство баяр баясхалан хүргэнэ.

Советскэ Союзай, союзнигуудайнь хараа бодол тон эли. Мүнөөнэй оршон байдалда, тайлбарилан хэлэбэл, НАТО-гай дурадхадаг шиндхэбэри гаргангүйгөөр, энэ дары хөөрэлдөө хэхэ гэжэ бидэ дурадханабди. Хөөрэлдөө хэжэ эхилхэдээ, алишье тала өөрынгөө шухалада тоолоһон дурадхалнуудые үзэмжэдэ табиха эрхэтэй, арга боломжотой байха болоно.

Абажа болохоор бэшэ юун энэ дурадхал дотор бии? НАТО-гай зарим оронуудай хүтэлбэрилэгшэд нимэ хөөрэлдөө хэхэ юундэ дурагүй? — гэжэ асуумаар байна. Үльгэрлэн хэлэбэл, энэ дары хөөрэлдөө хэхэ гэһэн асуудал Европын хүн бүхэнэй үүдые тоншожо байна гэхээр болоно.

Уридшалан ямаршье эрилтэ табигүйгөөр, энэ дары хөөрэлдөө хэжэ эхилхын орондо Европодо аюултай хойшолонгуудые тохёолдуулха буу зэбсэгүүдые дахинаа үрдилдэн түхеэрхэ гэдэг НАТО-гай тэдэ оронуудай правительствануud тон хүндэ харюусалга арадуудай үмэнэ даажа абаха болоно. Үйлэ хэрэгүүдые нимээр дэбэргэлгэһээ зайсажа гараха саг үшөөл бии байна, тэрэ сагые алдажа болохогүй.

Республикымнай ажалай үдэр

АМЖАЛТААР БАТАДХАГДАБА

Яруунын район гүрэндэ мяха худалдаха жэлэй түсэб дүүргэһэн тухайдаа декабриин 1-дэ элидхэ. Ажахынуудай малшадай шэн габьяата ажал амжалтаар батадхагдаба гээшэ. Түсэбөөр хараагдаһан 48.500 центнерэй орондо 48.640 центнер ахан Эхэ орондоо эльгээгдээ.

Энэ хэрэгтэ «Комсомольский», Иисэнгын, Яруунын совхозууд горитойхон хубитаяа оруулжа, бүхдөө табан жэлэйнгээ даабари дүүрэлгэдэ бата ахи үндэһэ һуури табижа шадаа.

Яруунын һаалишад һүн «далай» долгилуулан, рэндэ худалдаха энэ жэлэйнгээ түсэб үни хада, өөө ноябрь һарын эхээр дүүрээжэ шадаһан юм. тэ һүнэй түлөө мүрысөөндэ «Коммунизм» колзой, «Юбилейный» совхозой һаалишад олоороо баадажа, шанга ажалай үльгэр жэшээ харуулаа. үнөө түсэбһөө гадуур 2259 центнер һүн тоһоной водто эльгээгдээд байна.

Мүн хонишодойшье худэлмэреэр баясамаар. үнөө зун ПОШ фабрикада 6431 центнер «сагаан лан» тушаагдаа гэхэ гу, али жэлэй түсэб 446 нтнерээр үлүүлэгдээ бшуу.

Э. БУДАЕВ, хүдөө бэшэгшэ.

Манай фотокорреспондент Н. Дригеновэй зураг дээрэ Улаан-Удын «Теплоприбор» заводой эрхим токарь К. Матвеевые харанат. Социалис мүрысөөндэ илагша залуу коммунист токарьнуудай бригадые хүтэлбэрилдэг юм. Тэрэнэй бригадын коллектив һараһаа һарада, жэлһээ жэлдэ түсэбтэ даабариинуудаа амжалтатайгаар дүүргэдэг. Бригадын гэшүүдэй олонхинь хүтэлбэрилэгшэдөөл адли коммунис ажалай ударник гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэнхэйнүүд. Агуу Октябриин 62 жэлэй ойн баярай һайндэртэ түсэбтэ табан жэлэй дүрбэдэхи жэлэй түсэбые дүүргэһэн тухайгаа бригадынхид мэдээсэ һэн.

Залуу коммунист завод соогоо эрхим хүтэлбэрилэгшэ-хүмүүжүүлэгшэ гэжэ суурхадаг. Ажалайнгаа амжалтануудай түлөө нүхэр Матвеев «Ажалай габьяагай түлөө» гэһэн медальяар, Хүндэлэлэй олон грамотануудаар, үнэтэ бэлэгүүдээр нэгэнтэ бэшэ шагнагдаһан байха юм.

Ленинэй орденто локомотив-вагон заһабарилгын заводто

ТАБАН ЖЭЛЭЙ ҮСЭБЭЙ ХАРААГААР

Шэрэм шудхалгын цехэй остер Георгий Яковлевич Донимовай хүтэлбэрилдэг шудхалаагай участогай коллектив жэлэйнгээ түсэб дүүргэһэн тухайгаа мэдэсэбэ. Товарна продукциин худэбрилхэ түсэб 106 процент, ажалай бүтээсэ дээшэлхэ түсэб 113,6 процент дүүргэдэжэ, салин хүлһэнэй үндын 281 түхэриг алмаг. Түсэбэй ёһоор 550 тонн шудхалаагай орондо 1,6 тонно шудхалаа хэгдэн байна.

Мүнөө тус коллектив арбадахи табан жэлэйнгээ түсэбтэр дүүргэхын түлөө гэмэйн оролдонхой. Бүхы продукциингаа 96 процентые түрүүшын шалгалтаар шаана.

Энэ амжалта имагтал ажалай эрдэм ухаанай үндэсэн эмхидхэлэнэй, уралан нарижуулын ба ухаалан зохиогдоогдоогоо хэгдэн хэгдэнэ. Тэрэ энэмнай тиимээр худэлнэ гэжэ хургаараа заахаяа һэдэнэ бэшэб. Харин юрэл хаража, адаглажа ябахада үдэр бүринимнай ажал жиирдээл «дохолхоёо» һанадаг байна. Энэ юун дээрэһээ болоноб гэгэн гаргашалагдаха юм. Жэл соо 8,1 мянган түхэригэй экономическа ашаг олзо үгэхэ найман тухеэрэлгэ 1979 ондо шэнэлэгдэн һэльбэгдээ.

ШАНАРАЙ ҮДЭР

Һаяхан заводто Шанарай үдэр үнгэргэгдэбэ. Тус коллективтэ заншалта болоһон энэ үдэр заводто продукциин шанарые һайжаруулха талаар комплексно гурим үйлэдбэридэ нэбтэрүүлгээр арбан һара соо хэгдэнэн худэлмэриин дүн согсологдоо.

Тиигэжэ заводто бүтээгдэдэг продукциин шанар һайжаруулха, голодоһогүйгөөр худэлхын түлөө нилээд ехэ худэлмэри хэгдэнэ гэжэ тэмдэглэгдэбэ. Тусхайлан хэлбэл, үйлэдбэриин ехэ, багашье участок бүхэндэ шанарай түлөө шанга тэмсэл ябуулагдадаг, коллективүүдэй, худэлмэришэн бүхэнэй хоорондо социалис мүрысөөн эмхидхэгдэлэг, хүн бүхэнэй худэлмэриин дүн шанарай коэффициэнтэгэр сэгнэгдэн гаргагдадаг болонхой. Түрүү худэлмэришэдтэ «Үйлэдбэриие эрхилэгшэ». «Алтан гарта мастер» гэһэн нэрэ эзэргэ олгогдодог заншалтай.

ТҮСЭБҺӨӨ ГАДУУР— 500 ТОННО

Зэд шудхалгын цехэй худэлмэришэд түсэбтэ арбадахи табан жэлэйнгээ дүрбэн жэлэй түсэб, уялгануудые үшөө ноябриин 22-то сүм дүүргэһэн тухайгаа мэдээсэ һэн. Зэд шудхагшад мүнөөшье халаан бүриингөө даабариие саг үргэлжэ үлүүлэн дүүргэнэ.

Энэ амжалта коллектив дотор дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй ашаар түйлгдаһа гэбэл алдуугүй. Эршэтэ мүрысөөнэй манлайда мастернууд Д. Г. Ламажапова, В. В. Артюхова, В. Д. Черникова, Ц. Д. Мангатаева гэгшэдэй участогууд дабшана. Түрүүшүүлэй тоолоо зэд хайлуулагшад Б. М. Федотовский, М. Б. Мухлуев, В. П. Абрамов, И. А. Абзаев, В. И. Разуваев, Ф. Ф. Гаврилов, шудхагша М. И. Иванов, отологшо П. Г. Петисов, хэбшэд Р. Б. Конечных, Е. И. Путина болон бусадые нэрлэлтэй.

Цехэй коллектив жэлэй дүүрэтэр дүрбэн жэлэй түсэбһөө гадуур 500 тоннохоо бага бэшэ үнгэтэ металлай шудхалаа хэхээр зоригжонхой.

АЛМАЛТА, АРЬБАЛАЛТЫН ТҮЛӨӨ

Заводой уралан нарижуулагшад байгша оной гурбадахи кварталда эрхимээр худэлжэ гараа. Энэ хугасаа соо бүхыдөө 95,4 мянган түхэригэй экономическа ашаг олзотой уралан нарижуулгын 120 дурадхал үйлэдбэридэ нэбтэрүүлэглэбэ.

Жэлэй эхинһээ эбэжа харабал, заводой үйлэдбэридэ уралан нарижуулгын 512, ухаалан зохёолгын долоон дурадхал нэбтэрүүлэгдэһэн байна. Тэдэнэй ашаар 411,4 мянган түхэриг алмагдаа. Эндэ автоматизаци ба оньһожоруулгын, локомотивай мөөрнүүдые бүтээдэг, локомотив-вагон хабсаргадаг, булад шудхалгын, мебельнэ, механическа, үргэн хэрэглэмжын эд бараанай, заһабарилгын, инструментальна цехүүдэй, капитальна барилгын таһагай коллективүүд илангаяа амжалтатай худэлнэ.

С. АНТУШЕВ.

ТАСС-ай МЭДЭЭСЭЛ

Варшавска Договорой бусад гэшүүн-оронуудтай хэлсэн ойлголсоһоной, зүбшэлһэнэй үндэһөөр Советскэ правительствын абаһан шиндхэбэриитэй дашарамдуулан, 1500 хүнтэй совет сэрэгэй түрүүшын эмхидхэлнүүд буу зэбсэгүүдтээ, сэрэгэй техникэтэеэ хамта байгша оной декабриин 5-да ГДР-һээ СССР-эй газар дээрэ гаргагдажа эхилээ. КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ нүхэр Л. И. Брежневэй соносхононой ёһоор, түбэй Европодохи совет сэрэгүүдэй тоое хороолго 1980 оной сентябрьда дүүргэгдэхээр хараалагданхай.

Эхэ орондоо бусалгатайнь дашарамдуулан, совет сэрэгүүдтэ аха дүүгэй хани барисаанай мэдэрэлтэйгээр, союзник ёһоной талархалтайгаар хандаһанайнь түлөө ГДР-эй эрхэтэдтэ, республикын партийна болон гүрэнэй хүтэлбэридэ Советскэ правительство баяр баясхалан хүргэнэ.

СССР-эй ФИНАНСЫН МИНИСТЕРСТВЭДЭ, СССР-эй ГҮРЭНЭЙ БАНКДА

Арадай ажахые һэргээхэ ба хүгжөөхэ 1949 оной гүрэнэй дүрбэдэхи урьһаламжын облигациинуудай мүнгэ бусааха түрүүшын тираж декабриин 7-до Москвада болохо гэжэ СССР-эй Финансын министерство, СССР-эй Госбанк КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй даалгабариин үндэһөөр тодорхойлбо. Облигациинуудые захиһан 500 миллион түхэриг энэ тиражаар бусаагдан түлэгдэхэнь.

Мүнөө бусаака тиражай хуулита таблица декабриин 24-нэй түбэй газетэнүүдтэ тунхаглагдаха. Облигациинуудые захиһан мүнгэ бусааха тиражда орогшо облигациинуудай мүнгэн байгша оной декабриин 25-һаа түлэгдэжэ эхилхэ.

КОЛХОЗУУД ХҮДЭЛМЭРИИНГӨӨ ДҮНГҮҮДЫЕ СОГСОЛНО

Колхозуудай Союзна соведэй заседани декабриин 6-да Москвада болобо. Колхозуудай 1979 оной худэлмэриин даб дээрэхи дүнгүүд, КПСС-эй ЦК-гай ноябриин (1979 он) Пленумэй шиндхэбэриинүүдһээ, Пленум дээрэ нүхэр Л. И. Брежневэй хэлэһэн үгэ доторхи заабаринуud болон тобшололнуудһаа эшэ үндэһэтэй, ерэхэ жэлэ худөө ажахын продуктнуудые бүри ехээр үйлэдбэрилэн абаха зорилгонууд зүбшэн хэлсэгдээ.

Мүнөө жэлнай колхозно таряашадай ехэ ойн жэл болоно. Манай орон дотор хаа хаанагүй хамтын ажалай тогтоогдожо эхилһээр 50 жэлэй ой гүйсэхэнь. Колхозууд энэ хугасаа соо гүрэнэй туһаламжаар нинтын тон ехэ баялиг бии болгоо. Эдэнэй хубаагдадаггүй фонднуудай хэмжээн мүнөө 110 миллиард түхэригһөө дээшэ болонхой. Колхозууд түгэс оньһожоруулагдамал хамтын томо ажахынууд болоод, худөө ажахын элдэб янзын продукци ехээр үйлэдбэрилэн гаргана, — гэжэ элидхэлшэ — Колхозуудай Союзна соведэй түрүүлэгшэ, СССР-эй худөө ажахын министр В. К. Месяц болон үгэ хэлэгшэд тэмдэглэбэ. Сагай уларилай тон муу байһан мүнөө жэлдэшье олохон областнууд, хизаарнууд ба республикануud ороохо тарыанай, хлопогой, хартаабхын, овощой, үрэ жэмэсэй, виноградай, сайн баян ургаса абаа. Олон ажахынууд мал ажалаа саашадань хүгжөөхэ хэрэгтэ горитой амжалтануудые туйлаһан байна.

Гэхэ зуура, газар таряалангай ба мал ажалай талаар хэдэ хэдэн республикануудай, хизаарнуудай, областнуудай энэ жэлэй үрэ дүнгүүд арга боломжонуудһаань һураггүй доошоо байба.

Колхозуудай Союзна совет ашагаар бага колхозуудай худэлмэриин дутуу дундануудые усадхаха арга тодорхойлһон, газар таряалангай ба мал ажалай продукци ехээр үйлэдбэрилхэ, худөө нютагуудтахи соёлой ажаһуудалай барилга һайжаруулха, колхозно демократине улам нарижуулан үргэдхэхэ нөөсэ арга боломжонуудые элирүүлһэн байна. КПСС-эй ЦК-гай июлиин (1978 он), ноябриин (1979 он) Пленумүүдэй шиндхэбэриинүүдые, тэндэ нүхэр Л. И. Брежневэй хэлэһэн үгэнүүд доторхи заабаринуud болон тобшололнуудые ажал ябуулгада залан шуud хүтэлбэри болгохыень республикануудай, хизаарнуудай, областнуудай ба районуудай колхозуудай соведүүдэй һанамжалан дурадхагдаа. Союзна республикануудай Колхозуудай соведүүдэй түлөөлэгшэдэй бүхэсоюзна суглаа зарлаха тухай асуудал заседани дээрэ харагдаба. Тэрэнине ерэхэ жэлэй мартда Москвада үнгэргэхэ гэжэ шидхэгдээ.

КПСС-эй ЦК-гай худөө ажахын таһагые даагшын нэгэдэхи орлогшо Н. Е. Кручина Колхозуудай Союзна соведэй худэлмэридэ хабаадаба.

(ТАСС).

ПОЭТ, ГУМАНИСТ, ЭРХЭТЭН

Элитэ мэдээжэ уран зохёолшо, дүлэтэ революционер-демократ — Микаэл Налбандян Эсэгэ оронойнгоо соёлой түүхэдэ уран хурса хуудаһа бэшэнэн байна. Армян арадай алдарта хубүүнэй, ажалшадай хани барисаанай ба аха дүүгэй холбооной түлөө тэмсэлшын түрэһөөр 150 жэлэй ойдо зорюулагдаһан баярай суглаан декабриин 6-да Москвадахи Союзуудай байшангай Колонно зал дотор болобо.

СССР-эй Уран зохёолшодой холбооной правленин секретарь, Социалис Ажалай Герой, СССР-эй Гүрэнэй шангуулай лауреат поэт А. А. Сурков суглаае нээгээ. Микаэл Налбандянай нэрэнь зол жаргалай, эрхэ сүлөөгэй түлөө хүн түрэлтэнэй тэмсэлтэй хэтэ мүнхын холбоотой юм. М. Налбандян агуу интернационалист, арадуудай тэмдэглэбэ. Сагай уларилай тон муу байһан мүнөө жэлдэшье олохон областнууд, хизаарнууд ба республикануud ороохо тарыанай, хлопогой, хартаабхын, овощой, үрэ жэмэсэй, виноградай, сайн баян ургаса абаа. Олон ажахынууд мал ажалаа саашадань хүгжөөхэ хэрэгтэ горитой амжалтануудые туйлаһан байна.

Гэхэ зуура, газар таряалангай ба мал ажалай талаар хэдэ хэдэн республикануудай, хизаарнуудай, областнуудай энэ жэлэй үрэ дүнгүүд арга боломжонуудһаань һураггүй доошоо байба.

Колхозуудай Союзна совет ашагаар бага колхозуудай худэлмэриин дутуу дундануудые усадхаха арга тодорхойлһон, газар таряалангай ба мал ажалай продукци ехээр үйлэдбэрилхэ, худөө нютагуудтахи соёлой ажаһуудалай барилга һайжаруулха, колхозно демократине улам нарижуулан үргэдхэхэ нөөсэ арга боломжонуудые элирүүлһэн байна. КПСС-эй ЦК-гай июлиин (1978 он), ноябриин (1979 он) Пленумүүдэй шиндхэбэриинүүдые, тэндэ нүхэр Л. И. Брежневэй хэлэһэн үгэнүүд доторхи заабаринуud болон тобшололнуудые ажал ябуулгада залан шуud хүтэлбэри болгохыень республикануудай, хизаарнуудай, областнуудай ба районуудай колхозуудай соведүүдэй һанамжалан дурадхагдаа. Союзна республикануудай Колхозуудай соведүүдэй түлөөлэгшэдэй бүхэсоюзна суглаа зарлаха тухай асуудал заседани дээрэ харагдаба. Тэрэнине ерэхэ жэлэй мартда Москвада үнгэргэхэ гэжэ шидхэгдээ.

КПСС-эй ЦК-гай худөө ажахын таһагые даагшын нэгэдэхи орлогшо Н. Е. Кручина Колхозуудай Союзна соведэй худэлмэридэ хабаадаба.

(ТАСС).

СОВЕТ-ХИТАДАЙ ХӨӨРЭЛДӨӨНҮҮД

СССР-эй ба КНР-эй правительственна делегациинуудай хөөрэлдөөнүүд сентябриин 29-һөө ноябриин 30 хүрэтэр Москвада болоо.

Эдэ хөөрэлдөөнүүдтэ Совет правительственна делегациие СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министрэй орлогшо Л. Ф. Ильичев, Хитадай правительственна делегациие КНР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министрэй орлогшо Ван Юпин толгойлбо.

Совет делегаци Совет Социалис Республикануудай Союзай ба Хитадай Арадай Республикын хоорондын харилсаанай гол ёһонууд тухай декларацинн проектые хөөрэлдөөнүүдэй үедэ табиһан байна. Делегациинууд өөһэд өөһэдынгөө хараа бодолнуудые тайлбарилһан үгэнүүдые хэлэбэ.

Хөөрэлдөөнүүдээ хоёр ороной нислэлнүүдтэ ээлжээгээр үнгэргэхэ гэжэ хэлсэгдэһэнэй үндэһөөр, хоёр талын зүбшэн тодорхойлһон болзорнуудта хөөрэлдөөнүүд Пекиндэ үргэлжэлхэ байна.

(ТАСС)

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ: ҮЗЭЛ СУРТАЛАЙ ХҮДЭЛМЭРИ

ДААМГАЙГААР, ТОДОРХОЙГООР

Коммунист К. И. Телешева Шэнэ-Бэрээнэй гол заводто арбаад жэлэй туршада ажаллана. Клара Ивановна эндэ хүдэлжэ эхилhэн үдэрhөө ажалша байhанаа харуулhан, хүдэлмэришэдэй дунда хүндэтэй боложо шадаhан юм. Эгээл тиимэhээ тэрэ жэлшье хүдэлөөгүй байгаад, 3-дахи цехтэ мастераар томилогдоо. Тэндэ түрүүшүүлэй зэргэдэ ажаллаба. Тиимэhээ дүршэл шадабаритай, нинтын хэрэгтэ хамсыгаа шуужа ородог мастер-хүмүүжүүлэгшэ 4 жэлэй урда тээ 5-дахи цехэй тон харюусалгатай газарта — халуун аргаар хэб хэдэг участогта энэл тушаалдаа хүдэлжэ эхилээ. Тус цех, мүн нүхэр Телешевагай хүдэлhэн участок мүнөө түрүүшүүлэй тоодо ябана. Ноябриин эхиндэ предприятиин хүтэлбэри, партийна бюро тэрэнние 4-дэхи цехтэ детальнуудые суглуулан хабсардаг участогай мастераар томилбо.

Коммунист Телешева тус предприятида хүдэлжэ байhан сагhаа агитаторай шинтын уялга дүүргэнэ. Тиихэдэ hүүлэй хэдэн жэлэй туршада трактор-заhабарилгын цехэй агитколлективые хүтэлбэрилөө. Мүн тэрэ 1978—1979 онуудта партгрупоргоор hунгагдажа, ехэ хүдэлмэри ябуулаа. Доро толилогдоhон статья соо Клара Ивановна хүмүүжүүлгын хүдэлмэри ямараар, хайшан гэжэ ябуулдаг байhан тухайгаа бэшэнэ.

Мүнөө үедэ сйлгууламжын хүдэлмэри ябуулха гээшэ, үнэхөөрөөшье, ехэ харюусалгатай хэрэг болоно. Агитатор партий, гүрэн түрын шинидхэбэри, заабаринуудые бэелүүлхэ хэрэгтэ өөрынгөө тусхай хубита оруулдаг юм. Тэрэ нүхэдөө дүлэтэ үгөөрөө урагшань хүтэлхын тула өөрөө ажалай ба ажабайдалайнгаа талаар жэшээтэ, хүнэй hажаahайб гэмээр байха зэргэтэй гээд hанагшаби.

Юрэнхы дээрээ би сэбэр, hайхан hанаатай, урагшаа хүсэлтэй хүнүүдhээ жэшээ абан, ажаhууха, ажаллахые оролдодогби. Тиихэдээ олоной хэрэгэй түлөө оролдохо гэhэн эрмэлзэлтэйгээр ажабайдалда хандагдадаг гээшэ.

5-дахи цехтэ ажаллажа байхадаа агитколлективые хүтэлбэрилэгшөөр томилогдоhон байнаб. Тэрэнэй бүридэлдэ 5 хүн бии hэн. Слесарьнүүд О. И. Анохова, П. К. Игнатьев, мастернууд П. И. Афанасьев, Н. Л. Пензина, нормировщик Г. Е. Заиграева гэгшэд агитаторнууд байhан юм. Нүхэд Анохова, Афанасьев, Игнатьев гэгшэд партийн гэшүүд. Бидэнэр заводой партбюрогой табиhан түсэбэй ёhоор хүдэлмэреэ эрхилдэг байгаабди. Тиигэжэ хөөрэлдөөнүүд среда бүхэндэ үнэргэгдэдэг hэн. Ганса үдэрөөр лэ энэ ажалаа дүүргэдэггүймнай эли ааб даа. Бидэнэр ажабайдалай бүхы асуудалнуудта харюу үгэхэ гэжэ оролдодог hэмди. Юуб гэхэдэ, ажабайдалай асуудал бүхэндэ тодо hонор харюу шадаал hаа, түргэнөөр үгтэхэ ёhотой бшуу. Хүнүүдтэ нимээр хандахада, хэншье hаа урматай, зоригтой ажалладаг шуу. Тиихэдэ агитатор бүхэн юрэ ажабайдалай асуудалнуудай хажуугаар гол түлэб нэгэ шэглэлтэй асуудалаар хөөрэлдөөнүүдые үнэргэдэг байгаа. Юуб гэхэдэ, хөөрэлдөөнэй аша үрэ дээшэлнэ, хүнүүд hонирхолтойгоор хөөрэлдөөндэ хабаадалсана, hүүлэй hүүлдэ тэдэнэр нэгэ-рэшье тиимэ гээшэ ха гэhэн hанал бодолтой болоно. Жэшээнь, П. И. Афанасьев, Н. Л. Пензина хүдэлмэришэдэй социалис уялгануудые ямараар бэелүүлжэ байhан тухай, мүн ажалай нэгэ минутын сэн тухай туhатай хөөрэлдөөнүүдые үнэргөө hэн. Гэхэтэй хамта агитаторнууд бултадаа социалис мүрысөөнэй ябасые харуулха хэрэгтэ анхаралаа ехээр хандуулдаг. Тиин тэдэнэр хэн түрүү ябанаб гэhэн асуудал элирүүлхынгээ хажуугаар гээгдэжэ, муугаар хүдэлэгшэд юундэ нимээр ажалланаб гэжэ тодорхойлно. Энэ үшар тэдэ хүдэлмэришэдэй ажалай үрэ дүнгүүдые дээшэлүүлхэ хэрэгтэ ехэ туhа хүргэдэг байна.

Хөөрэлдөөнүүдые аша үрэтэйгөөр үнэргэхын тула түргэн хубилдаг ажабайдалай «гол hудаhанай» сохисые hайн мэдэжэ байха шухала. Тиимэhээ бидэнэр газетэ, журнал ходо уншажа, hүүлэй hонинтой танилсажа байдаг гээшэбди. Мүн манай хөөрэлдөөнүүдтэ заводой хүдэлмэрилэгшэдэй бэлдэhэн тайлбарилгын материалнууд үргэнөөр хэрэглэгдэдэг байна. Бидэнэй үнэргэжэ байhан хэмжээ ябуулгануудай хүдэлмэришэдэй ажалда сэхэ нүлөөлнэ бшуу. Иимэ болохолоороо агитатор хүмүүжүүлхы ехэ үүргэ дүүргэнэ. Тиимэhээ бидэнэр хөөрэлдөөн бүхэнэйнгөө хүмүүжүүлхы үүргые гүйсэд хэрэглэхэ гэжэ оролдодог байгаабди. Энээнэймнай үрэ дүн гэбэл, hүүлэй үедэ 5-дахи цехтэ үйлэдбэриин ба нинтын журам эбдэхэ ушарнууд үгы шахуу болгогдоо.

Халуун хэбэй участок тус цехэй тон шухала үүргэ дүүргэдэг газар юм. Эндэ гол түлэб залуушуул хүдэлдэг. Энэ участок hүүлэй табан жэлэй туршада 5-дахи цехэй бүридэлдэ оруулагдажа, hайнаар хүдэлнэ. Түрүүндээ 10-дахи, 3-дахи цехүүдтэ дамжуулагдан оруулагдаhан юм. Теэд тэдэ коллективүүд халуун хэбэй участогай ажал хэрэгүүдые тааруу зохидоор эмхидхэжэ, үйлэдбэриин эрилтэ дүүрэнээр хангажа бираагүй. Үнэхөөрөөшье, 3 халаанда хүдэлмэришэдэй ажал эмхидхэхэ гээшэ хүшэр, өөрын бэрхэшээлнүүдтэй. П. И. Афанасьев бидэ хоёр тэндэ агитаторнууд hэмди. hүүлэй hонинуудые дуулгахын гү, али парти, правительствын ямар нэгэн тогтоол шинидхэбэринүүдтэй танилсуулхын, үгышье hаа, ажалай асуудалнуудые шинидхэхын тула ондо ондоо халаанда хүдэлдэг хүдэлмэришэдые нэгэтэ суглуулхадаа, хөөрэлдөөнэй ашатай туhатай байха талада анхарал хандуулагдаа. Тиихэдэ зариманда халаан бүхэндэ хүдэлмэришэдтэй зүбшэжэ, hанал бодолоо андалдаха ушар али олон болодог hэн.

Манай агитколлектив бүхы хэмжээ ябуулгануудые үнэргэхэдөө, үнинэй, дүршэлтэй, нүхэд зондоо хүндэтэй хүнүүдтэ түшэглэдэг байна. Тиин заводто хүдэлхэеэ ерэhэн залуушуулые hургаха, хүмүүжүүлхэ хэрэг аха нүхэдтөө даалгахые оролдодог hэмди. Жэшээнь, мүнөө пенсиндэ гараhан Даниил Гурьянович Заиграев өөрынь халан абаха хүдэлмэришэние бэлдэhэн, түрүүндээшье залуушуулда ехэ туhа хүргэдэг hэн. 30-аад жилдэ ажаллажа байhан дүршэл түгэс хүдэлмэришэн Жерлов ургажа ябаhан «улаан бүргааhадта» шадаха зэргээрээл ходо туhалдаг, тэдэнние дэмжэдэг хүн юм. Иимэ жэшээнүүдые тоолохо, дүрдаха болоо hаа, олон даа.

Би арбаад жэлэй туршада мастераар ажалланаб. Энэ саг соо хүгшэн, залуушье, олон ондоо абари зантай хүнүүдтэй суг хүдэлэгдөө. Хүн зон мүнөө ухааталай сэсэн, нүргуули hудартай болонхой. Тиимэhээ хүн бүхэндэ онсо илгаатайгаар, болгоомжотойгоор ойлгуулламжын хүдэлмэри ябуулхада, аша үрэтэй ажал хэрэгүүд таарамжатай байдаг.

Бидэнэй хүдэлмэрние нимэ улаадахи баримтанууд гэршэлжэ үгэнэ. Тус цехэй коллектив 1978 ондо РСФСР-эй Госкомсельхозтехникын главкын нимэ цехүүдэй дунда 1-дэхи hуури эзэлээ. Тиихэдэ байгша оной хахад жэлэй ажалай дүнгүүд мүн лэ hайн. Туршаhан продукциин шанар завод соогоо онсо шалгардаг.

«Үзэл сурталай, политическэ-хүмүүжүүлгын хүдэлмэри саашадань hайжаруулха тухай», «КПСС-эй ЦК-гай тогтоолые, мүн үзэл сурталай политическэ-хүмүүжүүлгын хүдэлмэри саашадань hайжаруулха тухай» КПСС-эй ЦК-гай тогтоолые, мүн үзэл сурталай хүдэлмэрилэгшэдэй бүхэсоюзна зүблөөнэй дүнгүүдые ойлгуулламжын хүдэлмэридэ хүтэлбэри болгон ябуулха гээшэ коммунистнуудай, мүн миниишье уялга болоно.

К. ТЕЛЕШЕВ,
Шэнэ-Бэрээнэй гол заводой агитатор.

ХҮН БҮХЭНДЭ ХҮРЭХЭ

«Знание» бүлгэмэй Буряадай республиканска эмхиин ээлжээтэ пленум боложо үнгэрбэ. Тус пленум дээрэ «Үзэл сурталай, политическэ-хүмүүжүүлгын хүдэлмэри саашадань hайжаруулха тухай», «Лекционно пропагандын байдал ба тэрэнние hайжаруулха хэмжээнүүд тухай», «КПСС-эй Центральна Комитедэй тогтоолнуудые хэр эзэрэг дүүрэгэжэ байhан тухай» асуудал зүбшэгдэhэн байна. Энэ асуудалаар «Знание» бүлгэмэй Буряадай эмхиин правлениин түрүүлэгшын орлогшо О. Н. Бодонов элидхэл хэ.

Республикын үзэл сурталай хүдэлмэрилэгшэд, тэрэ тоодо хэдэн мянган лекторнууд дээрэ дурсагдаhан партийн ЦК-гай тогтоолнуудые бодото дээрэнь бэелүүлхэ талаар нилээд ехэ хүдэлмэри ябуулаа, уншагдадаг лекциинүүдэй тоошье, шанаршье хараа байса hайжараа гэжэ элидхэл дотор тэмдэглэгдэбэ. Байгша оной арбан нэгэн hарын туршада гансал ниитын-политическэ темээр 51 мянган лекци уншагдаа гэхэ гү, али энэмнай уншагдаhан бүхы лекциин тоогой 53 процент болоно. Илангаяа Кабанскын, Железнодорожно, Советскэ, Мухар-Шэбэрэй болон бусад районуудта лекционно пропаганда hайнаар табигданхай, ажалша коллективүүдтэ тэрэ аша үрэ ехэтэйгээр, эмхитэйгээр үнгэргэдэдэг байна.

Тиигэбэшье шиидхэгдээдүй асуудалнууд, дутуу дунданууд энэ шухала хэрэгтэ үзэгдэhөөр зандаа. Нэн түрүүн лекциинүүд зарим ушарта бодото байдалтай, үйлэдбэриин гол зорилгонуудтай, хүн зоной элдэб бүлэгүүдэй эрилтэнүүдтэй холбоо багатайгаар уншагдана. Теоретическэ асуудалнуудаар, илангаяа хүгжэлтэ түгэс социализмын шэнжэнүүд тухай, үйлэдбэриин ашаг үрэ дээшэлүүлхэ, хүдэлмэриин шанар hайжаруулха бодото хэмжэнүүд, онол арганууд тухай лекциинүүд үсөөн байна. Зарим районуудта лекторнүүдэй мэргэжэл шадабари дээшэлүүлхэ талаар дутагдалнууд үзэгдэнэ. Тэдэнэй бэлиг шадабари шалгаха үүргэтэй аттестаци хэдэ хэдэн районуудта хангалтагүйгөөр ябуулагдана. Иимэ ушарнууд Хориин, Захаминай, Хойто-Байгалай районуудта үзэгдэhөөр зандаа. Холын малшадай, модошодой болон БАМ-ай нэгэ зарим таhархай участогуудта хүдэлдэг хүдэлмэришэдэй дунда саг үргэлжэ лекци уншагданагүй гэжэ тэмдэглэгдэдэ.

Мүнөө үедэ КПСС-эй ЦК-гай ноябриин (1979 он) Пленумэй шиидхэбэринүүдые, энэ Пленум дээрэ нүхэр Л. И. Брежневэй хэлэhэн үгые, СССР-эй Верховно Соведэй хоёрдохи сессиин материалнуудые хүн бүхэндэ хүргэжэ, уг удхыень тодо hонороор тайлбарилан ойлгуулха гээшэ бүхы лекторнүүдэй дайшалхы зорилго болоно гэжэ онсо тэмдэглэгдэhэн байна. Болохоёо байгаа нютагай Соведүүдэй hунгалтын үедэ совет демократи, шэнэ Конституциинууд тухай лекциинүүд олоор уншагдаха зэргэтэй.

Саашань «Знание» бүлгэмэй районуудай, илангаяа эхин эмхинүүдые бэхижүүлхэ, тэдэнэй ажал хүдэлмэриие эдэбхижүүлхэ, аша үрьень дээшэлүүлхэ талаар зохихо хэмжээнүүд абтаха ёhотой гэжэ тэмдэглэгдэбэ.

Элидхэл зүбшэн хэлсэлгэдэ облсовпрофой соёлой таhагые даагша А. Е. Совгир, Зүүн Сибириин технологическа институдай доцент, түүхын эрдэмэй кандидат Д. Ж. Батуев, Буряадай филиалай Нинтын эрдэмэй институдай директор, философиин эрдэмэй доктор Д. Д. Лубсанов, Кабанскын районой эмхиин харюусалгата секретарь Т. И. Семухина, санитарна гэгээрэлэй байшангай директор В. Р. Боянова, Железнодорожно районой эмхиин правлениин түрүүлэгшэ, экономикын эрдэмэй кандидат Д. Г. Ширабон, Социалис Ажалай Герой Б. З. Поздеев, КПСС-эй Улаан-Удын горкомой пропаганда ба агитацийн таhагые даагша Г. К. Ячменева, Национальна hургуулинуудай институдай Буряадай филиалай директор, профессор М. Н. Мангадаев, КПСС-эй обкомой лекторнүүдэй бүлэгые хүтэлбэрилэгшэ В. Б. Цыбикжапов гэгшэд хабаедажа, лекционно пропагандые саашадань hайжаруулха талаар олон тоото hанамжа, дурадхалнуудые оруулhан байна.

Пленум зүбшэн хэлсэhэн асуудалаараа тусхай тогтоол, мүн 1980 ондо бэелүүлэгдэхэ хэмжээ ябуулгануудай түсэб баталан абаба.

П. ЛОПОЕВ.

ЭДЭБХИТЭЙ ЗАЛУУШУУЛ

Судна бүтээлгын заводой залуу хүдэлмэришэд В. И. Ленинэй түрэhөөр 110 жэлэй ойдо зорюулагдаhан хэмжээ ябуулгануудые үнгэргэжэ эхилhээр үнинэй. Мүнөө үедэ комсомолшууд политическэ hуралсалай хэшээлнүүдтэ эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Дүн хамта 120 залуу хүдэлмэришэн hарадаа гурба дахин сугларжа, түсэбөөр хараалагдаhан хэшээлнүүдэй үнгэргэдэг юм. Жэшээлхэдэ, «Ленинизм — манай үе сагай революционно туг», «Ленин — шэнэ түхэлэй пролетарска партийн үндэнэ hуури таhигша» гэhэн темэнүүдээр тодорхой хөөрэлдөөн болоо hэн. В. И. Ленинэй зохёолнуудые шудалжа, «Политическое самообразование», «Коммунист» гэhэн нинтын - политическэ журналнуудые, хэблэлэй hүүлшын hонинуудые уншажа, эрдэм мэдэсэеэ үргэдхэгшэд hанамжаяа хубаалдаха дуратай байдаг ааб даа!

Эндэхи комсомолшууд ажалай ветерануудтай уулзаха, Ленинэй орденоор шагнагдаhан хүнүүдтэй танилсажа, ажал хэрэгүүдээрнь hонирхохо юм. Революционно, дайшалхы алдар солын газарнуудаар аяншалганууд эмхидхэгдэхэ.

Гадна залуушуул үйлэдбэриингөө амжалтануудые агуу вождиин түрэhэн үдэртэ зорюулхаар шиидэнхэй. Владимир Щербаковой хүтэлбэрилдэг бригадын гэшүүд иимэ үүсхэл гаргаhан юм. Хүсэтэ станок хүдэлгэгшэд хүүгалэй оро дэбдихэр бүтээдэг. Үхибүүнэй уласхоорондын жилдэ продукциингаа шанар дээшэлүүлжэ, бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллахын түлөө оролдоhонинь гайхалгүй ааб даа. Арбадахи табан жэлэйнгээ түсэбые В. И. Ленинэй түрэhөөр 110 жэлэй ойдо дүүргэхэ гэhэн үүсхэлыень комсомол-залуушуулай дүрбэн бригада дэмжээ hэн.

Комсомолой комитедэй үүсхэлээр «Чайка» гэhэн хүүгэдэй клуб нэгэдэhэн юм. Эндэ Улаан-Удын хоёрдохи hургуулиин hурагшад ябалсажа, судна бүтээгшэдэй ажал, хүдэлмэриэй танилсадаг, аха нүхэдэйнгөө захяа, заабари шагнадаг юм. Саашадаа В. И. Ленин тухай бэшэгдэhэн уран зохёолой помууд уншагдаха, удхыень зүбшэн хэлсэхэ зорилгстойгоор хэшээлнүүд үнгэргэгдэхэ юм.

Гэхэтэй хамта, «Маяк» гэhэн радиогазетын үүргэ тушаа тогтолтой. Үнгэрэгшэ hарада хөёр дамжуулга эмхидхэгдээ hэн. Комсомолой түүхэ тухай дэлгэрэнгыгээр хөөрэhэнэй удаа, залуугай зали абьяас гарган хүдэлжэ байhан түрүү хүдэлмэришэдэй ажал хэрэгүүд тухай дуулгагдаа. «Хүдэлмэришэн болохол hэм...» гэhэн хөөрэлдөөндэ хотын зарим hургуулинуудай hурагшад уригдаба. Эдэбхитэй пропагандистнар — профсоюзна библиотекые даагша Е. Рябушева, заводой комсомолой комитедэй секретарь П. Афанасьев гэгшэд залуушуулые коммунис үзэл бодолтойгоор хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ горитой хубитаяа оруулалсадаг юм.

Г. ДАШЕЕВА.

Совет Армиин уялгата албанда ябажа ерэhэр залуу хүбүүн Буда Сыренов [зураг дээрэ] Улаан-Удын судна бүтээлгын заводто хүдэлнэ. Тэрэ слесариин мэргэжэлые түргэнөөр шудалжа, мүнөө заводой түрүү мэргэжэлтэдэй тоодо оронхой. Даабарияа ходо үлүүлэн дүүргэдэг Буда Сыреков «Аврора» крейсерэй Улаан түгай дэргэдэ дүрэ зурагаа бүүлгуулха эрхэдэ хүртэhэн байха юм.

Н. ДРИГЕНОВЭЙ фото.

Горьковско область. Выксунскын гурбадахи металлургическа заводой сорогнуудые гагнадаг цехтэ нэгэ миллион тонно сорогнууд бэлдэгдэбэ. 1978 оной январь hарада ашаглалгада оруулагдаhан үйлэдбэриин проектнэ хүсэн зургаан процентэр нэмээгдээ. Эндэ 219 миллиметрhээ 530 миллиметр хүрэтэр диаметртэй сорогнууд бүтээгдэдэг юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: миллиондохи тоино сорго үйлэдбэрилэгдэнэ.

ТАСС-ай фотохроникэ.

БАЯСАМА ДҮНГҮҮД

Арбадахи табан жэлэйнгээ түсэб амжалтатайгаар бэелүүлжэ, илангаяа адууhа малhаа абтадаг продукци элбэгжүүлхын тула манай колхозой малшад, хонишод болон hаалишад социалис мүрысөөндэ хам оролсоhон юм. Тиин hаяхан ажалайнгаа тэмсэлэй дүнгүүдые үридшалан согсолходомнай, колхозой гэшүүд үнгэрhэн арбан нэгэн hарын туршада гүрэндэ hу тушааха жэлэйнгээ түсэб амжалтатайгаар бэелүүлhэн байба. Иигэжэ түсэбэй ёhоор байгша ондо бүхыдөө 3390 центнер hу бэлэдхэлэй пунктда эльгээхэ даабаряа 4506 центнертэ хүргэбэ гээшэ. Жэлэй дүүрэтэр түсэбhөө гадуур 1200 центнер hу худалдаха зорилготой.

Энэ жэлдэ манай колхозой hаалишад бүхыдөө 5041 центнер hу hааха зорилготой байhан юм. Теэд үнгэрhэн энэ хугасаа соо үнеэн бүриhөө 1867 килограмм hу hааhан байна. Уридшалан тооложо согсолходо, колхозоймнай hаалишад байгша ондо үнеэн бүриhөө дунда зэргээр хөёр мянган килограмм hу hааха зорилгоёо жэнэдгүй бэелүүлхэ аргатай байhаниинь элирнэ. Түрүү hаалишан, ВЛКСМ-эй гэшүүн С. П. Цыцыков үнгэрhэн 11 hарын туршада үнеэн бүриhөө 2661 килограмм hу hаагаа. Мүн А. А. Мурзакова даажа абаhан үнеэн бүхэнhөө 2617 килограмм hу абаа. Тэрэшэлэн hаалишад Г. С. Жигмытов, С. Г. Дарибазарон, Б. Ш. Жигжитова гэгшэд жэлэйнгээ түсэб мүнөө 100 гаран процент дүүргэнхэй.

Манай ажахын үхэршэд мүн лэ эрхимээр хүдэлмэрилжэ, горитой амжалта түйлаhан байна. Жэшээлбэл, совхоз байгша ондо гүрэндэ 2300 центнер мяха худалдаха түсэбөө 416 центнерээр үлүүлээ.

Гадна колхозоймнай түрүү хонишод Д. Гомбоев, Ж. Ишеев, Б. Цыбикжапов, Б. Дашиев, Б. Жамбалов болон бусадай даадаг отаранууда үбэлжэлгэнь эмхитэйгээр эхилэнхэй. Эндэ үбhэ тэжээлынь, hолоомо, зелёнконь хүсэд хүрэхөөр асарагданхай, түл абалгадаа hайнаар бэлдэнхэй.

В. ДАБАЕВ,
Зэдын районой «60 лет Октября» колхозой парткомой секретарь.

Совет орон дотор

УКРАИНЫН ТҮЛӨӨЛЭГШЭД БАРИНА

УРГАЛ (БАМ-ай Зүүн участок). Ургал тосхондо баригдаhан олон дабхар байшан гэртэ нүүжэ ороhон хүнүүд тоорниие «Украина» гэжэ нэрлэбэ. Республикын түлөөлэгшэдэй Е. Михайленкын хүтэлбэрилдэг коммунис ажалай комплексиин бригадын барилга шэнэ ехэ район мүн лэ иигэжэ нэрлэгдэнэ.

Коммунист Михайленко 25 жэлэй турша соо барилгателмайнууд дээрэ хүдэлнэ. Энэ үе соо мэргэжэлэй тургаhайнаар шудалаа. Дүршэл ехэтэй, урин зантай Евгений Денисович эбтэй зетэй коллектив эмхидхэн байгуулжа, үндэсэн мэргэжэлтэд, новаторнууд, барилгын ёhотойл эзэд тэрэнэй бүридэлдэ ороhон байна. Ургалда хэдэн зуугаад булэ болосон hайн, шэнэ байрануудта нүүжэ ороо.

Михайленкын дурадхаhан ажахын тоосооной аргые бурлаг шэрэнгитэ тайга соохи шэнэ барилгада нэбтэрүүлхэ гэжэ хүшэр хүндэ гэжэ түрүүшээр олонхидто hанагдаа hэн. Нэгжэглэхэ үндэhэ баримта биишье байгаа: түмэр-бетон зүйлнүүд холоhоо — Криворожско байшан бариданг комбинатаhаа асарагдаха байhан дээрэhээ hаатаалнуудшье гарахаяа магадгүй гэжэ hанагдаба.

Зүгөөр коллектив өөрынхөөрээ байба. Михайленко Кривой Рог ошожо, хангагшадтай хөөрэлдэhэн байгаа. Энэ хэрилсаа холбоониинь эдэнэй бүхы ажал хэрэгүүдтэ туhалаhан. Мүнөө новаторнууд байшан гэр бүхэнние болзорhоонь 1,2—2 hараар урид дүүргэнэ. Бариhан гэрнүүдынь hайн шанартай байhаараа шалгарна.

ҮХИБҮҮДЭЙ ЖАРГАЛТА БАЙДАЛ

КАЛИНИН. Совет ороной үхибүүд зол жаргалтайгаар ажаhуудаг. Калининска областиин уран зурагай галерейгээ нээгдэhэн выставкэдэ орожо хараагшад энээнэй гэрэлзэлдэhэн болоно.

Эгээл эдир уран зураашадай мэдэлдэ тэрэ залнуудаа түрүүшынхээ үгэhэн байгаа. Калинин хотын Пионернуудын ордондо ябадаг үхибүүдэй, hурагшадай, хотын хүүгэдэй творческо мастерскойнуудай зохёолнууд эндэ табигдаhан байна. Ордондо хүмүүжэгшэд энэ выставкэзээрэ студиинь 40 жэлэй ойе тэмдэглэбэ. Тэрэнэй хүтэлбэрилэгшэ Л. Юдин нэгэтэ эндэ hураhан юм. Эндэ уран бэлигээ, мэргэжэл шадабаряа дээшэлүүлhэн үхибүүд бүхэсоюзна болон уласхоорондын выставкэнүүдтэ оло дахин хабаадахадаа амжалтануудые туйлаhан байгаа. Эдэнэй зохёол бүтээлнүүд Венгридэ, ГДР-тэ, Польшодо, Индидэ, Финляндида харуулагдаhан намтартай.

Мүнөө область уран зурагай искусствын хүүгэдэй хэдэн арбаад студи хүдэлдэг юм. Эдэнэр Пионернуудын байшангуудай, Соёлой ордонуудай, hургуулинуудай дэргэдэ эмхидхэгдэнхэй.

ТАЙГА СООХИ ЛЕСПРОМХОЗУУД

КОМСОМОЛЬСК-НА-АМУРЕ. Хабаровска хизаарта Эворонско леспромхозой Владимир Шевцовой бригадын «Алтан тайга» гэжэ шанда хүртэхын түлөө Алас-Дурна зүгэй модошодой дунда дэлгэрhэн мүрысөөндэ түрүүлhүүрида гараба.

Энэ предприяти жэлэй эхиндэ БАМ-ай Зүүн участогта байгуулагдаа hэн. Мүнөө модошод 80 мянган кубометр модо бэлэдхээ. Томо ехэ модоной пункт эды шэнэхэн модо бэлдэдэг юм.

Шэнэ техникэ — модо таляуулгын ба ябталан оболголгын машинануудые, хүсэтэ тракторнуудые шадамараар хэрэглэhэнэй ашаар түрүү бригада үндэр үрэ дүнгүүдые туйладаг байна. hүүлэй жэлнүүдтэ БАМ-ай сэрэшондо байгуулагдаhан леспромхозуудай олонхи бригаднууд нимэ агрегадуудаар хангагданхай.

Зүүн участогай 500 километрэй зам дээгүүр поезднууд ябадаг болоходо, модо бэлэдхэгшэд нуур сөөрэмүүдэй эрьеэрхи, гол мүрэнүүдэй адагаархи буртаг тайгада хүрэхэ аргатай болоhон байна. Жэшээнь, Березовко гэгээн багахан тосхон ой модоной промышленна томо ехэ комплексын түб болоо. Ленинскэ ба Тугурска леспромхозууд баригдажа байна. БАМ-ай оршондохи предприятинууд бүхы Алас-Дурна зүгтэ бэлэдхэгдэhэн модоной зүгаанай нэгэ хубине үгэнэ бшуу.

ХҮДЭЛМЭРИШЭДЭЙ ХАРИЛСААН

ЕРЕВАН. «ЕрАЗ» нэгэдэлэй машинна парк нэмэгдэбэ. Предприятиин шэнэ промышленна комплексдо ажаhуудаг. Калининска областиин уран зурагай галерейгээ нээгдэhэн выставкэдэ орожо хараагшад энээнэй гэрэлзэлдэhэн болоно.

Москвагай, Минскын, Тольяттиин түрүү предприятинуудтай туhаламжаар байгуулагдаhан Арменийн hанаатан индустри — автомобиль бүтээлгэ найдамтай эрэлжэ байна. Түрүү технологи нэбтэрүүлhэнэй, предприятиие шэнэ техникээр хангаhанай ашаар үйлэдбэриин ажал хэрэгүүд дээшэлүүлагдэ.

Хүдэлмэришэдэй харилсаан продукциин шанар hайнаар эмхидхэгдэhэн ажаhуудадань, шэнэ түхэлэй машинануудые бүтээгдэнэ «ЕрАЗ-да» туhална. Алас-Дурна зүгэй портнуудай хүдэлмэришэд, БАМ-ай барилгашад, ороной таряашад ерэнэ жэлдэ эдэние абаха юм.

БАРИЛГАШАДАЙ АМЖАЛТА

Бэлэдхэлэй хүдэлмэриин hайнаар эмхидхэгдэhэн дүрэhээ «Латколхозстройн» бригаднууд энэ жэлдэ 140 мянга шахуу дүрбэлжэн метр гэхэ гү, али нёдондо нэгэ лэйхиhээ нэгэ хахад дахин ехэ талмайтай гэр байрануудые ашаглалгада оруулаа. Тэрээнhээ гадна, үйлэдбэриин байшангуудай барилгын хэмжээе горитойгоор ажаглаhан шэлүүлээ. «Латколхозстрой» барижа байгаа гэрнүүдынь мүнөө модо хэрэгсэлнүүдээр бүрин хүсэд хангана. Энэ нэгэдэлэй заводуудые барилгада хэрэгтэй түмэр-бетоной гурбанай хөёр хубиhаа үлүүтэйе бүтээжэ үгэнэ. Барилгын бригаднууд hаатангүй хүдэлмэрилдэг болоhон, ажалайнь бүтээсэ нилээд дээшэлээ. (ТАСС).

ПРОПАГАНДИСТНУУДТА ТУhАЛАМЖ

ПАРТИИН БА АРАДАЙ ДАЙШАЛХЫ ПРОГРАММА

Партийна, экономическа hуралсалда хабаададаг, коммунис ажалай hургуулинуудта hурадаг хүнүүд КПСС-эй ЦК-гай ноябриин Пленумэй документнүүдые, тэндэ нүхэр Л. И. Брежневэй хэлэhэн үгэ, СССР-эй Верховно Соведэй хоёрдохи сессиин материалнуудые шудалжа захалаа. Пропагандистнуудта туhаламжа болгон, хэшээл үнгэргэхэ жэшээтэ түсэб эндэ тунхаглагдахань.

КПСС-эй XXV съездын шинидхэбэринүүдые бодото дээрэнь бэелүүлхын тула партиин ба арадай эрхилжэ байгаа ажал ябуулга.

Арбадахи табан жэлэй дүрбэн жэлэй туршада экономикын хүгжэhэн гол дүнгүүд. Арад зоной байдалые улам hайжаруулха зорилготой партиин хараа бодолые түсэбшэлэн бэелүүлгэ, Үйлэдбэриин ашаг ба хүдэлмэриин шанар бүхы аргаар дээшэлүүлхын тула оролдохо. Үйлэдбэриин түсэбүүдые, социалис уялгануудаа ажалша коллективүүдэй ямараар дүүргэжэ байhан тухай.

КПСС-эй ЦК-гай ноябриин Пленум коммунис байгуулалтын зэлжээтэ зорилгонууд тухай.

Арадай ажахые 1980 ондо хүгжөөхэ гол асуудалнууд. Хүгжэлтэ түгэс социализмын арга боломжонуудые хүсэд бүрин хэрэглэлгэ — мүнөөнэй гол шухала зорилго. Эсэсэй эрхим үрэ дүнгүүд — ашаг үрэ түгэс ажалай гол эшэ баримта мүн.

Научно-техническэ дэбжэлтые тодорхойлдог hалбаринуудта — эгээн хурдан түргэн дабшалта. Түмэр заамай ба бусад түхэлэй транспортын хүдэлмэри hайжаруулха арга замууд. Түлишын, эшэ хүсэнэй комплексын, металлургиин ба машина бүтээлгын саашанхи хүгжэлтэ.

Таряан — Эхэ ороной 'баялиг. Мал ажал — бүгэдэ арадай габшагай фронт. Хүдөө ажахын материально-техническэ үндэhэ hуурине бэхижүүлхэ, ороohо таряа, мяха, hү, бусад түхэлэй продукци бүри ехээр үйлэдбэрилэн абаха — хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй 'арюун уялга.

Арадай хэрэглэлэй эд бараа үйлэдбэрилгэ үргэдхэхэ.

Ажахы эрхилэлгын онол арга улам нарижуулан hайжаруулха гээшэ совет экономикые саашадань хүгжөөхэ, ажалшадай зохёон байгуулахы эдэбхи үүсхэл бадаргаха шухала нүхэсэл болоно.

СССР-эй 1980 оной Гүрэнэй бюджет — амгалан байдалай, зохёон байгуулгын бюджет.

Арадай хиналта, Верховно Сүүд, Прокуратура, Арбитраж, Адвокатура тухай хуулинууд, орон доторхи хуули ёhо, гурим заршам бэхижүүлхэ хэрэгтэ тэдэнэй ехэ удха шанартай байдаг тухай.

Түсэбтэ табан жэлэй түгэсхэхы шатада эмхидхэлэй, олоннитын-политическэ, үзэл сурталай хүдэлмэри улам шангадхаха.

Олоннитын ушар ёhо hайн мэдэдэг байбал, гүрэн хүсэтэй байха. Үнэн бата суртал бодол, ажалда коммунис ёhоор хандалга — политическэ ба граждан болбосоролой гэршэ жэшээ болоно. Шэн зоригто ажалаараа Эхэ ороной хүсэ шадалые, бүхы дэлхэй дээрэхи амгалан тайбан байдалые бэхижүүлхэ. В. И. Ленинэй түрэhөөр 110 жэлэй ойе нэрэтэй солотойгоор уттахын түлөө социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхэ. Гээгдэгшэдгүй гөөр хүдэлмэрилхэ.

Алмалта арьбалалгын гурим сэхэ шууд бэелүүлхэ, түлишэ, электрын эшэ хүсэ, материал, 'мүнгэнэй, ажалай нөөсэ арга боломжонуудые ашагтай зүбөөр хэрэглэхэ.

Ажалай жүрам бэхижүүлхэ, ханамжагүй, тунай, алмай hуралдар ябадалтай тэмсэлдэ коллективэй дүүргэдэг үүргэ. Ороной-нгоо эзэнби гэhэн мэдэрэл, дааhан хэрэгтээ харюусалгатайгаар, юумэндэ гамтайгаар хандалгын мэдэрэл хүдэлмэрилэгшэ бүхэндэ нэбтэрүүлэн хүмүүжүүлхэ.

1980 оной түсэб, арбадахи табан жэлэй даабаринуудые дүүргэлгэдэ бүхы хүсэеэ зорюулха. Арадай ажахын бүхы hалбаринуудай, үйлэдбэриин ячейкэ бүхэнэй хэрэгтэ ехэ эрилтэтэйгээр, эмхидхэлтэйгээр, зохёохы ёhоор хандаха оршон байдал хэрэгтэй.

Хүдэлмэриин ашаг үрэ ба шанар дээшэлүүлхэ хэрэгтэ партийна ба экономическа hуралсалай дүүргэдэг үүрэг. Партийна пропаганда

МАЛШАДЫЕ КОМПЛЕКСНО ГУРИМААР ХАНГАНА

Үзэл сурталай, политик-хүмүүжүүлгын хүдэлмэри саашадань һайжаруулахтай» КПСС-эй ЦК-гай пленум бэелүүлэн, арадай хүдэлмэрилэгшэд Удинскын аймаг дахь Советэй Соведэй хаһаа-гэрэлэй, хүн зоной ажаһуудалай хэрэглэмжэ сайжаруулаһан, медицинскэ болон хүдалдаа наймаанай эмхи зургаануудай, малшадай, ажаһуудалай эрилтэ онсо анхаран, хангалгын хүн.

Мүнөө ниитын малай үбэлжэлтэй, хангалгын хүдэлмэрине эдэбхижүүлхэ, малшадлаа горитой анхарал хандуулаглана. Малшадай гэр байра хүйтэрхэһөө урда дулаалагдаһан, хонишодой байрладаг газарта бани баригдаһан. Гадна һаалиин фермэнүүдтэ багахан магазин нээгдэнхэй. Тиихэдэ малшадай үхибүүд түхэреэн сүүдхэдээ хүдэлдэг сад яслида байлгагдана.

Ябажа байгаа үбэлжэлгые малшадайнгаа һайнаар үнгэргэхын тула эндэхи соёлой, медицинын болон худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэд тэдэнэй ажаһуудалай хэрэглэмжэ бүхы талаһаань хангаха гэжэ шиидэсэ бшуу. Тэдэнэр булта сугларжа, нэгэ бригада болоод, тусхай графигай ёһоор малшадта ошодог болонхой юм. Тэдэнэй хүдэлмэриин түсэб табигданхай. Бригадын бүридэлдэ лектор, библиотекарь, врач болон хүн зоной ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгын комбинадай хүдэлмэрилэгшэд орно. Тиихэдэ автолавка тэдэнтэй адли заатагүй ябалсадаг ааб даа. Соёлшод малшадта багахан концерт табихаһаа гадна, ханын газетэ, дайшалхы хуудаһануудые гаргаха, тэдэнэй булангуудые гоё һайханаар шэмэглэхэ уялгатай юм. Шэнэ газетэ, журнал болон номуудые абаашадаг, малшадые һонирхолтой түрүү дүйдүршэлтэй таниисуулдаг, уншаха номуудынь дурадхадаг байна.

Врачнарай хүдэлмэри мэдээжэ ааб даа. Гэбэшье малшадай байрадахи «Элүүр энхын булан» шэнэлхэ, эльдэб һонирхолтой хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэхэ байна. Хүн зоной ажаһуудалай эрилтэ хангалгын комбинадай хүдэлмэрилэгшэд малшадта эльдэб хубсаһа худалдаха, тэдэнэрһээ захил абаха даабаритай.

Иигэжэ үбэлэй үедэ малшадые комплексно гуримаар хангажа, тэдэнэй ниитынгээ малай үбэлжэлгэ үнгэргэхэ, арбадахи табан жэлэй түсэбтэ даабаринуудые амжалтатайгаар дүүргэхэ хэрэгтэнь тэденэр өөнэдынгөө хубита оруулалсажа эхилбэ ха юм.

М. САНДАНОВ.

Баргажанай райондо

ТУҺАЛАМЖЫН СТАНЦИ НЭЭГДЭБЭ

Автомобильда дуратайшуулай республикын бүлгэмэй үүсхэлээр ноябриин 1-һээ Баргажанай Адаг тосхондо «ВАЗ» маркын автомашинануудта түргэн туһаламжа үзүүлхэ техническэ хангалгын станци нээгдэбэ.

Эндэ ажалладаг залуу автослесарьнүүд автомашинануудай заһабари ба техническэ хангалга богони болзор соо, һайн шанартайгаар бэелүүлнэ. Станциие хүтэлбэрилэгшэ мастер Иван Иннокентьевич Хребтов түрүүшын үлэрһөө ажалаа һайнаар ябуулхын тула ехэ оролдолго гаргана.

Нээгдэһэн үдэрһөө хойшо станциинхид 30 гаран автомашина хангаһан байна.

ЭРХИМ БИБЛИОТЕКАРЬ

Модошодой Юбилейнэ тосхондо 1974 ондо нээгдэһэн үхибүүдэй библиотекые тэрэ сагһаа хойшо Татьяна Никитична Лукьянова даадаг юм.

Ажалдаа абьяастайгаар хандадаг энэ эхэнэр эдир уншагшадай ёнотойл нухэрынь болонхой. Библиотекэ һайнаар шэмэглэгдэнхэй. Эндэ элдэб хөөрэлдөөнүүд үнгэргэгдэдэг, ном абахадань үхибүүдтэ тэрэ туһалдаг, эрилтэнүүдынь һайнаар дүүргэдэг.

Өөрынгөө ажалай хажуугаар Т. Н. Лукьянова ниитын ажабайдалда эдэбхитэйгээр хабаададаг, залуу библиотекарьнүүдтэ туһалдаг юм.

Н. ГАЛДАНОВ.

ХИ ТАБИДАГ АГША

Манай үеын хүн

АЛТАН НАМАРАЙ ҮНГЭ

...ө үеэр' Хэжэнгэдэ шара ...бшын халуун бууранзгазаа һэрюубтэр бобайгаа бэлэй. Харин ...эг нютагта оршодог Хэжэнгын дунда һурда ороходомнай, алнамарай хабатай хаһа дундаа байһандал үзэг...

...йн хүн һанаашаар гэ...лэй гү? Ямар хэшэгхүндэтэй айлшан гээ..., һайндэрөөрнай ерэ... класстамнай орожо, ...дэйм худэлмэри ха—гэжэ эхин классуу...агша нүхэр Архинчее...ярлан амаршалба.

Иосиповна хоёрдохи ...бэлэдхэлэй классуудта Хорёод хүнэй үдэр хамта һуудаг класс ...дулаахан. Алтан нада...зорюулагдаһан һайнболожо байхада, энэ ...соо бүришье ольһоэзэдэйнь шарайшье хүй байба. Сэлмэг тэнхи наранай шанга элонхын шэлнүүдые нэбаража, бишыхан эрхэ...ульгэрэй орон шэнэшэмэглэһэн классые арнаартай олтирогтол ха... Зургаа-наймa наһанибүүдэй ухаан бодолоо...жэ, уран бэлигээ хэ...жэ бүтээһэн бүхы зүйлтон һонирхолтой, сэдьүрхэ үнэхөөрөө бая...а зохидхоноор үзэгдэ...ряа хуряажа ябаһан ...р анхараял даа. Юрэ...дэ бэлэн. Харин тэдэ...ые үнгэ зүһөөрнь, уд...анараарнь тааруулжа...о гээшэ нэгэ һуудаэрэг бэшэ, харин үни ...саг соо тэсэмгэйгээр ..., олороо зүбшэжэ бү...эй үрэ дүн мүн ха Саада тээхи стол дээ...сэнхир-хүхэ нуур ха...ли. Эдэрмэгэй урда, ...нгэ голой нүгөө бэедэ Далахай нуурые үхи...һажаажашье болоо. Тэ...аяншалга хэжэ 'тэрээн ...эгэнтэ бэшэ ябаһан. ...үдэй түхеэрһэн нуурые ...д ой модон, газар дээ...нуур дээрэ модоной ...унанхай. Нуурайнь ...й һайхан гээшэ! Сэлүхэ огторгой шэнги. ...й байһай даа хододоо ...й.

...ша Архинчеевагай заа...урагшадай алтан нама...һайндэртэ бэлэдхэлтэй ...нь танилсанабди. Һайн...стол түхеэрэгдэнэ. ...стол хайшан гэжэ түгдэдэг бэ, халбага, вилнэй али талада, хай...гээд табигдадаг бэ, ...яажа зүбөөр һуухе ...б гэхэ мэтэ болон бушухала хүмүүжүүлхы ...нууд ябууд эндэ ...тдэнэ. Бэлэн болоод ...столыень харахада, ...гээшэнь! Алтан нама...рбай хаһа гэжэ гансаһоохоор. Һайндэрэйнгөө ...гын юумые үхибүүд ...бэлдээ. Энэ үдэртэ ...гдажа, үшөө ханын ...гаргаа, концертнэ ...ма бэлдээ. Тус һайн...сал энэ класс соо бо...шэ, харин бүхы һур...соо тэмдэглэгдээ. Дээ...нгын дунда һургуу...багшанар, нурагшад тэ...р ехэ хүлгөөтэй, ур...ртай байгаа һэн.

...э намарһаа хойшо бэл...үдэрнай үнгэрбэл гээ—гээд Зоя Иосиповюумэнэй хойно һай...гараһандаа урмашан ...зуураа:

...рим дээрэ зүрхэтэй...й һүүлэй үедэ ун...ые шадахаяа болиһон ...й агша. Иигээд лэ ...най тэгшэржэ, нурал...хам орохомнай гээ...тэбэ.

...РИН ЮҺЭДЭХИ НАМАР

И. Архинчеевада ...аг үхибүүд һурахадаа ...бэрхэнүүд байдаг гэ...дэрмэгээрхин хэлсэдэг. Иосиповна хурса үхи...е шэлжэ абана бэ...даа, Наһаяа 'хүсэжэ, ...лида орохо болоһон ...й бүхы үхибүүд энэл...да анха түрүүн ерэнэ ...ледэр заажа байһан Архинчеева үнинэй, ...ршэл ехэтэй багша юм.

Багшалжа эхилһээр үнгэрһэн 29-дэхи намараа угтажа байһан Зоя Иосиповнагай залуушуул болон түрэлхидтэ, һурагшад болон хүмүүжүүлэгшэдтэ дамжуулан үгэхэ юумэниинь яашаха бэлэй даа.

Багшын түрүүшын алхамуудаар һонирхоходо, үнишье һаа, буурал эхынь үреэлһээ угтай, һанан һанан байхадань сэдьхэлэйнь хүбшэргэй дайрама үгэнүүд шэхэндэнь мүнөөшье дуулдажа байһандал үзэгдөөдхэо бэлэй. Түрэлхиин жаахан бэетэй аад, һөөл эдэшэгхэн, даамай даруу, түбшэн зөөлэн зантай Зоя басагаяа гэртэхининь ехэ болоходоо багша болоорой гэдэг һэн хаш. «Бэешни жаа хадаа, шадалшнишье ээлтэйхэн байха. Багашуулда дуратай ха юмши, юрэдөө, багшал болохые бодоорой,» —гэжэ эжынь ехэ захидаг 'байһан гэхэ.

1947 ондо Зоя Архинчеева Эрхүүгэй областиин Нүхэдэй райондо долоон класс дүүргээд, Улаан-Үдын багшанарай училищида һурахаяа ерэһэн намтартай. Багшын дипломтой боложо гараһаар, Ахын районой Улаан-Шарзиин эхин һургуулида хүдэлхээ эльгээгдээ. Өөһэдһөөнь балаһшье ехэ бэшэ залуухан багшадаа үхибүүд гансата дурлаһан юм. Түрэлхид һургуулида ходо ерэдэг болоо. «Зарим наһатай түрэлхидни жаахан хадам тиидэг юм һэн гү, тархиим эльбэжэ байгаад, «энэ жаахан аад, үхибүүдыемнай ямар бэрхээр һурганаш даа, молодец!» гэлдэгшэ һэн»,— гэжэ Зоя Иосиповна мүнөө энеэдэг.

—Зоя Иосиповна, та литературна буряад хэлэн дээрэ мүнөө эрхимээр дуугарнат. Анхан ямар һэмта, хайшан гэжэ шудалаа гээшэбта?

—Түрүүн юун байха юм. Нютагайнгаа хэлэн дээрэ зугаалдаг һаабзаб даа. Училищида ороходоо, буряад хэлээрээ Дарима Туруновна гэжэ багшада заалгадаг болоо һэм. «Юундэ ходо ород үгэ хэрэглэнэш, буряад номуудые олоор унша, буряадаар ходо дуугаралса» гэжэ багшамни заадаг һэн. Хоёрдохёор, Ахын райондо холисогүй буряадуудай дунда зургаан жэл багшалһамни ехэ һургуули болоо ааб даа, —гэжэ Зоя Иосиповна харюусаба.

Зүб лэ даа. Ахын һүүлээр Зоя Иосиповна Хэжэнгэдэ хүдэлжэ эхилээ. Дээдэ-Хэжэнгын дунда һургуулида аяар 15 жэл соо багшална. Энэл һургуулида хүдэлжэ байһан үедөө тэрэ хүндэтэ нэрэ зэргэнүүдтэ хүртөө. 1968 ондо «РСФСР-эй арадай гэгээрэлэй отличник» болоо. 1978 ондо РСФСР-эй һургуулиин габьяата багша гэһэн нэрэ солодо хүртөө. Тиихэдэ Буряадай АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй грамотаар шагнагдаһан байна. Багшаар хүдэлжэ байгаа хори һайса гаран жэл соогоо Зоя Иосиповнада нэгэ класстаа хоёрдохи жэлээ һууһан хүн гэжэ огто байгаагүй юм. Тэрээндэ заалгажа байһан үхибүүд предмедээ хододоо һайн мэдэдэгэрээ шалгардаг.

Зоя Иосиповна кустынгаа методическа нэгэдэлые хүтэлбэрилдэг. Тэндэнь Хоёрхэ, Леоновко, Эдэрмэг һууринуудай эхин классай багшанар ородог.

«Первомайский» совхозой түб һуурин Эдэрмэгтэ хоёр зуу гаран үрхэтэ айл һуудаг юм. Тэдэ айл бултадаашье бэшэ һаа, ехэнхинь һургуулида һураһан, һуражашье байһан үхибүүдтэй байха. Тиимэһээ тэдэнэй хэнһээньшье һураа һаатнай, үхибүүдтэ хэшээл ойлгуулха талаараа Зоя Иосиповнае хүсэхэ эхин классай ондоо багша үгы гэжэ сэхэ хэлэхэнь дамжагүй шуу. Үхибүүнэйнгээ Зоя Иосиповнада тудаа һаань, түрэлхид баярладаг. Юундэб гэхэдэ, эхин классуудта табигдаһан һайн үндэһэ һууринь хожомойнь һуралсалда яаха аргагүй нүлөөлнэ ха юм.

В. НАЙДАНОВА.

АЖАЛШАДАЙ бэшэгүүдэй

ХЭЭЭЭ МАШИНАТАЙ БОЛОХОБ?

Цахир тосхоной участково больницын коллектив районой 3 томо совхозой худэлмэришэдые хангадаг, 8 медицинскэ пунктын худэлмэрние хинан шалгадаг юм. Иигэжэ дүн хамта 11 мянган хүниие медицинскэ талаар хангаха зорилготой болоно. Тиин энэ больница түргэн туһаламжын 3 машинатай байха ёһотой аад, байгша оной намарай эхинһээ нэгэшье машинагүй болонхой.

Хэнэйшье мэдэһээр, Цахир тосхон районой заха Харацай нютаһаа 70 гаран модоной зайда оршодог. Тэд хэн нэгэнэй үбшэлөөд, врачай хэрэгтэй болоходонь, түргэн туһаламжын машина ерэхэгүйл даа. Гадна ажахынуудай гүүртэ, фермэ дээрэ худэлжэ байгшад үбэлжэлгын харюусалгата хаһада ороод, сүлөө заблагүй 'ажаллана. Энэл үедэ малшадые медицинскэ талаар хангахаар ехэ худэлмэри ябуулагдаха байгаа бшуу.

Тиин үбшэлһэн хүнэй больницада хонходоходо, түргэн туһаламжын машинагүйбди гэжэ тоб байса харюусадаг. Совхозой түбһөө холо ажалладаг хүнүүдэй өөһэдөө больница ошохоор түхеэрхэдэ, хаанаһаа тиимэ бэлээр машина олдохоб? Гадна нарайлха эхэнэр яаха болоноб?

Дээрэ дурсагдаһан больницын ахамад врач С. Ц. Тогмитов, бусадшье хүтэлбэрилхы тушаалтад түргэн туһаламжын машинатай болохын түлөө һаналаа табинагүй гээшэ гү, гэжэ бодомжолхоор. Мүн районойшье элүүрые хамгаалгын эмхиин хүтэлбэрилэгшэд энэ больницые машинаар хангахын түлөө оролдоногүй гэжэ һанагдана.

Б. ШОЕНОВ,
хүдөө бэшэгшэ.
Захааминай район.

ГЭРТЭЭ БАЙДАГТААЛ АДЛЯАР...

ВЛКСМ-эй 40 жэлэй ойн нэрэмжэтэ Тирасполиин оёдолой фабрика—мүнөө үе сагай эрилтэдэ таарамаар түхеэрэгдэһэн предприяти. Эндэ моодын ёһоор гоё һайхан костюм, плати, блузкануудые оёдог. Үндэр мэргэжэлтэй худэлмэршэд орёо оньһон автомадуудые хүтэлбэрилэн ажалладаг, ураи зураашад-модельернүүд шэнэ моодын ёһоор хубсаһа оёхо ажал ябуулдаг.

Фабрикада дүрбэ мянга гаран хүн худэлнэ. Тэдэнэй олонхинь эхэнэрнүүд юм.

—Эхэнэрнүүдэй олоор худэлдэг предприятиин онсо шэнжые хараадаа абажа, коллективэй социально-экономическа хүгжэлтын комплексно түсэб зохёогдоо һэн, —гэжэ фабрикын директор

В. С. Соловьева хөөрэнэ. —Ажалые эрдэм наукын ёһоор эмхидхэхэ, ажаһуудалай болон медицинын талаар хангалтые эрхим һайнаар ябуулха, эхэнэрнүүдэй худэлдэг газарые гэртэхи байдалдань адлиханаар таарууулан түхеэрхэ гэхэ мэтэ түс түсэб дотор хараалагданхай. Тэдэнэр нимэ анхарал оролдолгүй сэгнэдэг, дуратайгаар ажалладаг, мүн ажаллахадаашье хүхюутэй байдаг, Үнэхөөрөөшье, эндэ таатай зохид эрхэ байдал олгодонхой. Үдын эдеэнэй заһарлалда фабрикын столоводо түргэхэнөөр амтатай эдеэ барижархёод, үлэһэн саггаа үбэлэй саад соогуур сэбэр агаарта гарахада болоно. Предприятида медицинын талаар зүбшэлэлэй тусхай кабинет эмхидхэгдэнхэй. Нарайлха эхэнэрнүүд эндэ тусхай харуурһалгада байдаг.

Эхэнэр хүн ажалдаа байхадаашье гэр бүлэ тухайгаа һанаата болодог ха юм. Тиимэһээнь тэдэнэй сүлөө сагые алмажа, 'эдеэ хоолоо худалдан абахынь түлөө магазин фабрикада худэлдаг.

Нэгэ үгөөр хэлэхэдэ, «СССР-эй арадай ажахые 1976—1980 онуудта хүгжөөхэ гол шэглэлнүүд» соо хэлэгдэһэн ажалша эхэнэрнүүдэй ажалай болон гэр байрын эрхэ байдалые 'һайжаруулха хэмжээ ябуулгануудые бэелүүлхэ талаар ажал саашадань үргэлжэлүүлхэ гэһэн заабаринуудай ажабайдалда нэбтэрүүлгын бодото жэшээ энэл гээшэ.

Оёдолой фабрикын директор В. С. Соловьевае Тирасполиин хүн 'бүхэн мэдэдэг, танидаг. Валентина Сергеевна хори гаран жэлэй туршада энэ түрүү предприятие хүтэлбэрилжэ ябана. Ажахы эрхимээр эмхидхэгшэ, багшын бэлиг шадабаритай энэ эхэнэр хүн зониие хүмүүжүүлхэ талаар баян дүй дүршэлтэй. Хүмүүжүүлгын хэрэгганса ухаан бодолой бэшэ, мүн мэдэрэлые ойлгосоһоо дулдыдаха ёһотой гэжэ тэрэ тоолодог. Энэнь юугээр баталагданаб гэхэдэ, эндэ худэлжэ байһан хорь гаран жэлэйнгээ туршада В. С. Соловьева нэгэшье хүниие захиргаанай зүгһөө һануулгада хүртөөхэ эрхэеэ хэрэглэгүй юм.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1. Фабрикын директор В. С. Соловьева үдын хоолой заһарлалай үедэ үбэлэй саад соо амаржа байһан худэлмэришэдтэйгөө хөөрэлдэжэ байна; 2. Фабрикын үшөө нэгэ «цех» гэжэ тоологдодог столово соо. Түрүүлэн захил хэһэн комплексно эдеэн үдын хоол барилгые 15 минута хүрэтэр хороожо болоно; 3. Фабрикын социологууд тоолон тодорхойлогын мүнөө үеын машинануудые хэрэглэжэ худэлдэг.

ТАСС-ай фотохронико.

Хилын саанаһаа

ТАСС АПН

АЮУЛГҮЙН СОВЕДЭЙ УРЯА

НЬЮ-ЙОРК. «ООН-ой Уставай гол ёһонууд болон зорилгонуудтай зохилдуулан, эдэнэй эрилтэнүүдые хангахын тула хоорондоо гуримшуулагдаагүй асуудалнуудые эбэй ёһоор шиидхэхэ хэмжэнүүдые абахыень» Аюулгүйн Совет США-гай ба Иранай правительствануудые уряалба. США-гай ба Иранай хоорондохи харилсаанда тохёолдоһон аюултай байдалые зүбшэн хэлсэһэнэй һүүлээр Аюулгүйн Совет тогтоол баталан абаһан байгаа. «Уласхоорондын харилсаануудта хүсэ хэрэглэлгэһээ арсаха гэхэгү, али ямар нэгэн ороной газар дайдын бүрин бүтэн байлгада гү, али политическэ бэеэ дааһан байдалда эсэргүүгээр хүсэ хэрэглэхые арсаха үялга гүрэнүүд абаха ёнотой гээд тэрээн дотор тэмдэглэгдэнэ. Тохёолдоһон оршон байдалда США-гай ба Иранай правительствануд бэеэ бариха ёһотой гэжэ документ дотор заагдана.

США-гай посольствын хүдэлмэрилэгшэдые сүлөөлхыень Аюулгүйн Совет Иранай правительствые уряалаа. Дипломатическа түлөөлэлгэтэ эмхинүүдэй уялга, эрхэнүүдые, гэр байрынь ойроо хүртэшэгүй байлгые хүндэлхэ гэһэн бүхы гүрэнүүдэй абаһан уялга тэрээн дотор батадхагдана.

Хоёр ороной хоорондохи харилсаанай түргүүрнл бүхы дэлхэй дээрэхи эб найрамдалда аюул тохёолдуулхадаа магадгүй гэжэ Аюулгүйн Советтэ болоһон хөөрэлдөөнүүдэй үедэ үгэ хэлэгшэд тэмдэглээ. Хёмороо зүришэлдөөе сэрэг дайгаар «шиидхэхэ» гэһэн США-гай һэдэлгэнүүд аюултай байна, энэнь бүсад арадуудые айлган һүрдөөхын тула Вашингтоной сэрэгэй хүсэ хэрэглэхэ һэдэлгэ болоно гэжэ хэдэн делегадууд мэдүүлбэ. Персидскэ тохойн оршондо байһан США-гай далайн-сэрэгэй хүсэнүүдые дары түргөөр гаргаха шухала.

АХА ДҮҮ ЁҺОНОЙ ДОГОВОР

ХАНОЙ. Марксизм-ленинизмын, социалис интернационализмын гол ёһонуудаар социалис хани нэгэдэлтэ оронуудай жагсаал, һаналаа нэгэдэлгые али бүхы талаарнь бэхижүүлхын тула, социалис оронуудые саашадань хүгжөөхын тула интернациональна уялгадаа үнэн сэхэ Вьетнамай Социалис Республика, Монголой Арадай Республика бүхы хүсэлэл оролдолгонуудаа гаргаха юм гэжэ МНР-эй ба СРВ-гэй хоорондохи хани барисаан, харилсаа холбоон тухай договор дотор тэмдэглэгдэнэ. Хоёр ороной правительствануудай толгойлогшонор энэ договорто гараа табиба.

Энэ договор монгол болон вьетнам арадуудай хоорондохи аха дүү ёһоной хани барисаае саашадань бэхижүүлхые, хоёр ба олон талын үндэһэ һуури дээрэ экономикын, эрдэм, техникын талаар харилсаа хүгжөөхые хараална.

Азиин үрэнүүдэй хоорондохи харилсаа хүгжөөхые, эдэнэй хоорондо эб найрамдал, хани хүршэ ёһоной этигэл найдал тогтоохые хоёр талын шиидэнхэй байһаниинь документ дотор заагдана.

ШМИДТЫН ХЭЛЭҺЭН ҮГЭ

БАРУУН БЕРЛИН. Германиин социал-демократическа партиин съезд эндэ хүдэлмэреэ үргэлжэлүүлһээр. СДПГ-гэй түрүүлэгшын орлогшо, канцлер Г. Шмидт делегадуудай урда программна үгэ хэлэбэ. Уласхоорондын асуудалнууд тушаа, тусхайлбал, Л. И. Брежневэй октябриин 6-да Берлиндэ үгэ хэлэхэдээ найруулһан Советскэ Союзай эб найрамдалта шэнэ үүсхэл тухай тогтожо хэлэхэдээ, энэ хадаа Европо түбидэ буу зэбсэгүүдые хороохоор Советскэ Союзай бэлэн байһан тухай дохёо тэмдэг, зүб заманаг хэгдэһэн алхам болоно гэжэ сэгнэхэ шухала гээд канцлер тэмдэглээ. Тэрэнние найшаан дэмжэхэ хэрэгтэй.

Советскэ Союз болон Варшавска договорто хабаатай бусад гүрэнүүдэй амгалан тайбанаар ажаһуухые хүсэжэ байһандань батаар этигэжэ болоно гээд Г. Шмидт мэдүүлбэ.

Тингэхэ зуураа, Баруун Европын оронуудта дундуур зайда хэрэглэгдэхэ ракетэнүүдые банрлуулха тухай асуудалаар ФРГ-гэй мэдээжэ хараа шэглэлые тэрэ найруулба.

Г. Шмидт ФРГ-гэй дотоодын политикын асуудалнуудта дэлгэрэнгыгээр тогтожо хэлэбэ. Нэн түрүүн 1980 оной намар үнгэргэдэхэ парламентын ээлжээтэ һунгалтада бэлдэлгэдэ анхаралаа ехээр хандуулаа. Канцлерай һанамжын ёһоор, социал-демократууд болон сүлөөтэ демократууд һаа бүридэдэг правительственна коалиции һунгалтын үедэ илалта туйлаха арга боломжонуудтай байна.

Канцлерай тушаалда энэ бүлэглэлһөө кандидадаар дэбжүүлэгдэһэн ХСС-эй түрүүлэгшэ, Баварийн премьер-министр Ф.-Й. Штраусые тэрэ эрид шүүмжэлээ. Х.-И. Штраусай «бүхы дэлхэй болон ФРГ-гэй уласхоорондын нэрэ хүндые аюулда оруулхадаа болохо байһаниинь батадхагдана» гэжэ Г. Шмидт тэмдэглэбэ.

ҺУНГАЛТЫН ДАБ ДЭЭРЭХИ ДҮНГҮҮД

ЛИССАБОН. Парламентын бүгэдэ ниитын забһарай һунгалтын даб дээрэхи дүнгүүд согсологдобо. Социал-демократуудые, центристнүүдые, арадай монархистнуудые нэгэдүүлдэг хархис «демократическа нэгэдэл» депутадай 250 мандадай 125-ыень абаа.

Республикын суглаанай урдахи бүридэлдэ яһала олонхинь дуу абаһан социалистнууд даб дээрэ депутадай оройдоол 73 мандат абаа. Тингэжэ 24 мандадаа алдаһан байна. Хархис хүсэнүүдэй урда партиин хүтэлбэрилэгшэдэй саг үргэлжэ буултануудые хэдэг, зүүнэй үзэлтэй бусад хүсэнүүдтэй, нэн түрүүн коммунистнуудтай харилсаа тогтоохые ходо арсаһан дээрэһээ нимэ байдалда ороо тээд нютагай адаглагшад тооло...

Энэ һунгалтын үедэ Португалиин Компартиин Португалиин демократическа худэлөөнтэй (ПДД) хамта тэмсэхэдээ, ехэ амжалта туйлаба. Эдэнэр ажалша арадай аша туһые, революционно туйлалтануудые, конституциие, демократическа засаг захиргааниие дэмжэдэг юм. Тингэжэ парламентда 47 һуури абаба. Энэнь 1976 ондо һунгагдаһан республиликын суглаанайхида орходоо долоон һуурыар ехэ байна.

ХЭДЭХЭН ҮГӨӨР

□ Варшавска Договорто хабаатай гүрэнүүдэй гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй комитедэй заседаниин мэдээсэлые гадаадын хэблэл шэрэгэлһээр. Европодохи сэрэгэй талаар шахардуу байдалые һуларуулха, буу зэбсэг хуряаха асуудалые амгалан гайбан ба аюулгүй байдал батадхахын түлөө тэмсэлэй гол шэглэл мүн гэжэ Берлинэй заседани онсо анхарал хандуулаа гэжэ «Нойес Дойчланд» газетэ (ГДР) тэмдэглэнэ.

Министрнүүд һанал бодолнуудаа зүбшэлэн мэдэлсэхэдэ, Европо түбидэхи сэрэгэй талаар шахардуу байдал һуларуулгын асуудалнууд мүнөө тон шухала удха шанартай, хойшолуулашагүй шэнжэтэй болонхой гэжэ оронуудайнгаа үмэнэһөө нэгэн һаналтайгаар мэдүүлээ.

□ Англиин «Гардиан» Голландиин премьер-министрэй Лондон ерэхээе байһан тухай мэдээсэбэ. М. Тэтчертэй тэрэ хөөрэлдэхэдөө, шэнэ түхэлэй ядерна ракетэнүүдые Баруун Европодо тараан тодхохо тухай шиидхэбэри гаргалгаяа хоёр жэлээр хойшолуулха гэһэн Голландиин дурадхалнуудые дэмжүүлхэ һэдэлгэ гаргаха ха гээд тус газетэ багсаана.

СОЦИАЛИС ОРОНУУДААР

ГДР-эй ПРОФСОЮЗУУДТА

БЕРЛИН. Сүлөөтэ немецкэ профсоюзуудай нэгэдэлнүүдтэ боложо үнгэрһэн тоосоото-һунгалтын суглаануудта Германиин Демократическа Республикада социалис демократиин саашанхи хүгжэлтые эли тодоор гэрэлэлбэ. Ороной предприяти, эмхи зургаануудта үнгэргэгдэһэн 400 мянга шахуу тоосоото-һунгалтын суглаанда үйлэдбэриин дүн хамта 7,5 миллион түрүүшүүл хабаадаа. Байгша оной түсэбтэ даабаринуудые дүүргэхэ, үлүүлэн дүүргэхэ зорилгоор социалис мүрысөө саашадань үргэнөөр дэлгэрүүлхэ тодорхой хэмжээ ябуулгануудые суглаанда хабаадагшад хараалһан байна.

ШАНАРАЙ ТҮЛӨӨ ТЭМСЭЛ — ХҮН БҮХЭНЭЙ ХЭРЭГ

СОФИ. Болгариин долоодохи табан жэлэй гол зорилго болохо үйлэдбэрилэгдэһэн продукциин шанар һайжаруулха хэрэгтээ Бургасска округой ажалшад горитойхон амжалта туйлаба.

«Худэлмэришэн бүхэнэй 'ажалай шанарые һайжаруулгаһаа бүхы коллективэй ажал худэлмэриин ашаг үрые дээшэлүүлгэлэ дамжан орохо» —нимэ уряа дорэ худэлмэришэд, мэргэжэлтэй үргэн далайсатай худэлөө дэлгэрүүлэнхэй. Округой 97 предприятила продукциин шанар хинан хүтэлбэрилхэ комплексно гурим нэбтэрүүлэгдэнхэй. Тиихэдэ «Бүхы үйлэдбэрилэн продукцидаа —шанарай үндэр тэмдэг» гэһэн худэлөөн «Балканстрой» гэжэ үнгэн хэрэгсэлнүүдэй, И. Бояджиевай нэрэмжэтэ судна бүтээлгын заводуудта эхилэнхэй.

Мүнөө Бургасска округой бүхы промышленна предприятинуудай үйлэдбэрилэн гаргаһан продукциин 66 процентнь шанарай тэмдэгтэ хүртэнхэй.

АЖАЛАЙ БҮТЭЭСЭ ДЭЭШЭЛҮҮЛЬЭНЭЙ АШААР

БУДАПЕШТ. 'Ленинварош хотодохи Тисайска химическэ комбинат Венгриин Арадай Республикын социалис индустриин асари томо предприяти юм. Арадай засагай жэлнүүдтэ байгуулагдаһан энэ промышленна комплекс бүхы республикаяа синтетическэ материалнуудаар, шэрэ будагуудаар, искусственна үтэгжүүлгээр, бусад продукцяар хангадаг гээшэ. Хилын саанахи оронуудта эльгээгдэдэг продукциинь гурбанай нэгэ хуби Советскэ Союз худар ябуулагдана. Доторойнгоо нөөсэ арга боломжонуудые шадамараар хэрэглэжэ, 'комбинадай коллектив тодхогдоһон бүхы оньһон түхеэрэлгэнүүдэйнгээ проектнэ арга боломжые эдэ жэлнүүдэй туршада улүүлжэ шадаһан байха юм. Жэшээлхэдэ, полиэтилен үйлэдбэрилдэг цех түсэбөөр хараалагдаһан 24 мянган тонно продукциин орондо 51 мянган тонно бүтээн гаргажа, арадай ажахын хэрэглэмжэдэ эльгээнэ. Тиихэдэ пластмассын завод үйлэдбэрилдэг продукциингаа хэмжээе 7 мянган тоннооо 65 мянган тоннодо хүргэжэ шадаа. Байгша ондо энэ ургалтань нмагтал ажалай бүтээсэ эрид дээшэлүүлһэнэй ашаар туйлагдаа юм гэжэ онсолон тэмдэглэхэ шухала.

ХҮН ЗОНОЙ ЭЛҮҮР ЭНХЫН ТҮЛӨӨ

ГАВАНА. Кубада революциин илаһаар үнгэрһэн 20 жэлэй хугасаа соо элүүрые хамгаалха хэрэгтэ горитойхон амжалтанууд туйлагдана. Эмшэлгын ба һаргылэлгын медицинскэ эмхинүүд орон дотор олоор байгуулагдаа. Мүнөө Кубада 255 томо больница, 370 гаран поликлиникэ, 129 стоматологическа клиникэ худэлнэ. Тэдэнэй диилэнхинь арадай засагай жэлнүүдтэ нээгдэһэн намтартай.

Эмшэлгын шэнэ эмхинүүдые, байшангуудые барилга һүүлэй жэлнүүдтэ эршэдэнхэй. Жэшээлхэдэ, Гуантанамо провинцида шэнэ түхэлэй оньһон түхеэрэлгэнүүдэр эзбсэгжүүлэгдэхэ, 630 хүнэй һууритай шэнэ поликлиникын барилга дүүрэхэ дүтэлэнхэй. Имагтал байгша табан жэлэй туршада түрэнь түрэнь элүүрые хамгаалгын эмхинүүдые барилгада 200 гаран миллион песо мүнгэ зөөри номолоо юм. Мүнөө орон дотор 15 мянга шахуу дээдэ эрдэмтэй врачнууд хүдэлнэ. Тэдэнэй 13 мянга шахуунь имагтал арадай засагай жэлнүүдтэ дээдэ мэргэжэл 'олоһон байха юм.

Мүнөө үедэ Кубын 1000 гаран медик-интернационалистнууд дэлхэйн хори гаран орондо, тэрэ тоодо Алжирта, Анголодо, Ирагта, Никарагуада, Вьетнамда арадай элүүрые хамгаалха хэрэгтэ хэшээл оролдолгоёо гаргана.

(ТАСС).

Энэ хуудаһандамнай уншагты:

Зохёолшын 70 жэлэй ойдо.

Уран шулэгэй долгин дээрэ.

Будамшуугай бэшэг.

А. ЖАМБАЛОН

ЗУУН ЖЭЛНҮҮДЭЙ ХИЛЭ ДЭЭРЭ

Хүбүүд, басагадни хүдэр залуунууд,
Хүүгэдынь лэ нарай багахануд.
Хорёод жэл үнгэрэг—хойно хойноһоо
Һубарихал даа гуша, дүшэнэрни.
«Бидэнэр хоридохи зуун жэлэй
зомди, —гээд
Тэдэнэр хэлэхэл байха хэзээб даа,—
Хоридохи зуун жэлдэ баабай,
хүгшөөмнай
Хүгжэһэн социализм байгуулалсаа.
Харин мүнөө аха дүү бидэнэр
Хорин нэгэдэхи зуун жэлдэ жагсаад,
Коммунистнууд боложо бэежээбди,
Коммунизмын барилга
үргэлжэлүүлээбди...»
Ажабайдал зуун жэлнүүдые дамжана,
Амгалан тайбанай туг үргэн.
Ехэ замаар совет хүнүүд дабшана.
Ерээдүй тээшэ, эршэмтэй түргэн.

ЗОЛ ЖАРГАЛ

Түрэл газартаа түрөө хүнби —
Тунгалаг агаартань һэргэнхэйб,
Шубуудайнь жэргээнһээ һэринхэйб,
Сэсэгүүдэйнь хангал соо амараншхайб,
Сэдьхэлээ нараныһаа дулаасуулнаб.

Эндэ ажаһуухаа түрөө хүнби —
Эсэгын гуламта шадал үгөө,
Эрдэм, ажал дээшэмни үргөө,
Һэшхэл арад руу замыем нээгээ,
Эхэ орон энхэрэлээр хүрсэлээ.

Жаргалтай байхаяа түрөө хүнби—
Түрэл газарайнгаа һалбархын түлөө,
Энхэ тайбанай мандахын түлөө,
Совет оронойнгоо хүгжэхын түлөө
Солынь дуудааб — энэ жаргалнил.

ХОНГЁО ШҮЛЭГШЫН НЮТАГТА

Һаяхан, ноябриин хорин юһэнэй үдэр, бүлэг уран зохёолшодой хамта Оронго тосхон ябажа ерээ һэмди.

Зориһон хэрэгнай хадаа иимэ байгаа. Буряадай Уран зохёолшодой холбооной, тэрэ холбоондохи уран зохёол нэбтэрүүлэн тарааха бюрогой, Оронгын совхозой дирекци болон парткомой, Оронгын дунда һургуулиин — эдэ эмхи зургааануудай хамтаржа хэжэ байһан, энэ нютагай дэбисхэр дээрэ далан жэлэй саана түрэһэн Буряадай элитэ уран зохёолшо Бавасан Доржиевич Абидуевай түрэһэн үдэр үнгэргэхэ ойн баярай суглаанда хабаадаха даабаритай байгаабди.

Үдэшын долоон сагта эгсэ бидэнэр совхозой дирекциин гаараа буулдан байбабди. Совхозой директор Георгий Андреевич Дагданов парторг Чимит Лхамажапович Ринчинов хоёртой танилсабабди. Парторг нүхэр Ринчинов өөрынгөө таһагта маанадые оруулжа, «багахан хүлеэжэ байгты, би клубта юун боложо байһыень хаража ерэхэм» гэбэ. Бидэнэр өөһэд хоорондоо баярай суглаанда хэмнай хэнэй һүүлээр үгэ хэлэхэ тухай хэлсэжэ, зарим нэгэмнай (Доржо Эрдынеев Цырен Галанов хоёр байгаа) совхозой ажалда хабаатай диаграмма, зурагуудые харана, Илья Николаевич Мадасон номой шкафай хажуда ошожо, газета, ном руу шунгашаба, нютагай хүбүүн поэт Алексей Бадаев танил нүхэдтээ үулзаха хэбэртэй һэр-мэр гараадхиба, Намжил Гармаевичнай бодолгото болон һууна. Удабашеегүй Алексей Бадаев нютагай хоёр хүнтэй орожо ерэбэ. Тэрэнэй нэгэнтэйнь (набтаршаг нюргатай, сэб-сэб гэшхэлһэн сагаан шарайтай үбгэнтэй) Н. Балданомнай ехэл халуунаар тэбэрилдэн мэндэшэлэлдэбэ. «Дамба Балданович Цыденов гээшэ», — гэжэ Намжил Гармаевич танилсуулба. Эдэ хоёрнай эргэлжэ һуубад. Һонин хөөрэлдөөн болохонь гэжэ тухайлһан би саарһа харандаашаа барин, тээ холошоһоо шэхээ һэрмылгэн һуушабаб.

Намжил Гармаевич Дамба Балданович хоёрнай Бавасан Абидуев тухай хөөрэлдэжэ оробод. Бавасан Доржынхи гэжэ үгытэй айлай табан үхибүүдэй ехэнь байһан, дүү хүбүүд. Дэлэг Лубсанцэрэн хоёрынь Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнда унаһан, мүнөө хадаа дүү басаган Норжомонь үлөөд ябана гэлсэбэд. Дэлэг хадаа олониитын ажалда оролдосотой ябаһан хүн гэлсэнэд. Бавасан 1924 ондо ноябрь һарада Намжил Гармаевичтай хамта комсомолдо ороһон хүн байба. Мүн лэ хоюулаа Янгаажанай станична һургуулида жэл һураһан, саашань эсэгэнэрынь һаһана баража, гэрэй ажалда ябаха, гэртэхинээ тэжээхэ баатай болоһон байбад. Харин Совет засаг тогтожо, шэнэ байдалай байгуулагдахада, хамтын ажал, соёл болбосорол тээшэ эрмэлзэһэн байгаа. Хорин дүрбэ-табан онуудта Бавасан почтальоноор худэлһэн байгаа. Гэхэ мэтэ хөөрэлдөөнэй боложо байтар мүн лэ набтаршаг нюргатай, бараан шарайтай, түхэреэн нюуртай, бата бэетэй үбгэжөөл ороожо, Намжил Гармаевичтай баһа ехэл халуунаар мэндэшэлэлдэбэд. Энэмнай нютагай аха заха эдэбхитэдэй нэгэн Бимбаев Радна Будацыренович байба. Одоол хөөрэлдөөн халахань гэжэ бодожо байтарни, Чимит Лхамажапович ерэжэ, эхилхэ гэһэн сагнай болобо, зон сугларантаад бейна гэхэдэнь, клуб ошобобди.

Клубай газаа гэшхүүр дээгүүр, фойе соо зон олон. Фойе соо Бавасан Абидуевай номуудай, тэрэнэй зохёолнууд тухай бэшэгдэһэн статья, номуудай выставкэ түхэрээтэй байба. Зал руу ороходо, мүн лэ зон олон сугларанхай, эзэлэгдээгүй һуури үгы шахуу. Сценын арын хүшэгэ дээрэ «Бавасан Абидуевай 70 наһан» гэжэ гоёор бэшээтэй.

Ойн баярай суглаае партхомой секретарь нүхэр Ринчинов эрхилжэ, Бавасан Абидуевай далан наһанай ойе тэмдэглэхэеэ сугларһанаа дурдажа, уран зохёолшодой холбооной зүгһөө ерэһэн бүлэг ейшадтаяа сугларагшадые танилсуулба. Саашань уран зохёолшо Бавасан Абидуевай ажал ябуулга тухай элидхэл шагнаха байнабди гээд, намда үгэ үгэбэ.

Бавасан Абидуевай түрэһэн үдэртэ уран зохёолшодой холбооной бригадада оролсохо болобот, элидхэл хэхые танда даалгаха шиидхэбэри абтаа гэжэ уран зохёолшод Доржо Эрдынеев Цырен Галанов хоёрой дуулгахада, ехэ баярлаһан байнаб. Юун бэ гэхэдэ, Бавасан Абидуев минии багаһаа хойшо дурлаһан поэт, һүүлдэ урэн зохёол шэнжэлэгшэ болоод, буряад уран зохёолойнгоо түүхэ хаража үзэхэдэмни, тэрэ хадаа үнэн дээрээ түрэл литературынгаа хүгжэлтэдэ элитэ ехэ нэмэри нөөсэлһэн уран зохёолшо байгаа.

Нэгэдэхээр хэлэхэдэ, Бавасан Абидуев буряад поэзиин политическэ, гражданска шулэгүүдэй һуури табилсаһан, бүри хорёод оной тэн багаар бэшэжэ эхилхэдээ, уран шулэг гээшэ шэнэ байдал тогтоолсохо хурса зэбсэг гэжэ ойлгоһон хүн байгаа. Хамтын ажахын малые ветеринар эмшэлхэ ушартай гэһэн үдэр буриин байдалай ушарһаа эхилээд, Совет Эхэ ороноойнгоо Герб магтан дуулалга хүрэтэр шүлэг бэшэхэдээ, нэгэл гол бодол — социалис байдал бэхижүүлхэ зорилго урдаа табижа бэшэдэг байгаа. Тэрэнэй зохёолнууд буряад поэзидэ коммунис партийна гол ёһоной бэхижэн һуурижаха хэрэгтэ ехэ үүргэ дүүргэнэн байна.

Хоёрдохёор хэлэхэдэ, Бавасан Абидуев шэнэ байдалай баримта дээрэ хамтын ажахын, онһоон техникын айхабтар ехэ арга боломжотой байные харуулһан буряад поэзиин түрүүшын томо «Самолёт» гэжэ поэмэ 1928 ондо бэшэжэ, 1929 ондо хэблүүлһэн байна. Тус поэмэ буряад поэзиин шэмэг зохёолнуудайнь эхиндэ толорон байһан зандаа.

Гурбадахяар хэлэхэдэ, гушаад онуудта буряад поэзиин үргэн дэлисэтэйгээр ба гүнзэгыгөөр шэнэ байдал харуулжа эхилхэдэ, уншагшадайнгаа эрилтые янза бүриин зохёолнуудаар хангажа эхилхэ үедэ Бавасан Абидуев хэдэн шэнэ үүсхэлнүүдые гаргаһан, үгышье һаа иимэ хэрэгтэ хабаадагшадай түрүү зэргэдэ ябаһан байна. Инаг дуран, гоё һайхан байгаали тухай шүлэгүүдэй бэшэгдэжэ эхилхэдэ, Б. Абидуев мүнөө болотор уншагшадай зүрхэ татама шүлэгүүдые бэшэһэн байна: «Хабарай тэмдэг», «Сонхоор малайнан һара», «Аадар бороон тайгада», «Алтан далай» гэхэ мэтэ. Энэ үедэ мүн лэ шүлэгэй уран арганнуудые шэнэдхэн баяжуулха хэрэгтэ (рифмэ, ритм нэбтэрүүлхэ, аллитерациие бүри сууряатай болгохо, интонаци хэрэглэхэ гэхэ мэтэ) тон ороддосотойгоор оролсоо. Энэл үедэ буряад поэзиин үхибүүдтэ зорюулһан түрүүшын поэмэнүүдые («Эреэн гүрөөһэ эмээллэгшэ», «Тэхэ бабанын түүхэ», «Шаалай Шаанай хоёр» гэхэ мэтэ) бэшэбэ, эдэ зохёолнуудынь мүнөө хүрэтэр үхибүүдэй тон дуратай зохёолнуудынь байһан зандаа ба уран зохёолшодой һургаал абаха үльгэр жэшээ болонхой.

Дүрбэдэхеэр хэлэхэдэ, Бавасан Абидуев ород ба бусад арадуудай уран зохёол ехэ уншадаг, тэдэнһээ һургаал абадаг хүн байһан, буряад уншагшадые бусад арадай түрүү зохёолшодой зохёолнуудтай танилсуулха хэрэгтэ ехэ ороддолго гаргаа. М. Горькидо зорюулһан шүлэг соогоо «Шамдаа адли шанга зоригтойгоор тэмсэхэбди» гэжэ хэлэнэн байдаг. Б. Абидуев мэргэн оршуулагшадай нэгэн байгаа, тэрэ М. Горькиин «Буревестник тухай дуун», Н. Островскиин «Булад яажа хатуужааб», «Шүүрган дундуур түрөөшэд» гэһэн зохёолнуудые, мүн политическэ номуудые оршуулһан байна.

Уран зохёолшод Дольен Мадасон, Доржо Эрдынеев, Цырен Галанов, Алексей Бадаев гэгшэд үгэ хэлэжэ, бултанай һүүлдэ ахамад уран зохёолшо Намжил Гармаевичнай үгэ хэлэбэ.

Дольен Мадасон Б. Абидуев Ц. Дон хоёрой хоорондо болоһон нэгэ һонин ушар хөөрэбэ: Б. Абидуев шүлэгөө аман соогоо дуугаран, шалгажа үзөөд бэшэдэг байжа, нэгэтэ тэрэнэй хэлэжэ ябаһан шүлэгые Ц. Дон шагнажа хадуугаад, редакцидаа ерээд байхадань, «би иимэ шүлэг бэшээб» гэжэ тэрэнэй шүлэгэй мүрнүүдые урдань табяад гарашахадань, Б. Абидуев ехэ гайхаһан юм гэжэ хөөрэбэ.

Д. Эрдынеев Ц. Галанов хоёр Б. Абидуевай зохёолнуудыень шуналтойгаар уншадаг байһан тухайгаа хөөрэбэд. А. Бадаев дээдэ үеын поэдэй зохёолнуудһаа һургаал абаһан хүм гэжэ хөөрөөд, саашань өөрынгөө «Ленин тухай» «Хүн түрөө» гэһэн хоёр шүлэгөө уншаба.

Н. Балдано хэлэһэн үгэ соогоо Б. Абидуевта хабаатай баримтануудые хөөрэжэ үгэбэ. Бавасанай нютаг Янгаажан өөрынь нютагһаа — Нарһан Толгойһоонь дүтэхэн дүрбэ-табан модоной газартта байгаа, тэрэнэй гэртэхин муухан гэртэй, үгытэй айлайхи байгаа, хорин табан ондо комсомолойнь эмхи арба гаран зонһоо буридэһэн байгаа, хүдөө нютагта наада табиха, ехэ наһатаниие үзэгтэ һургаха гэхэ мэтын ажалда хабаадалсагша һэмди, тиихэдээ Бавасанай тушаалта ажалынь хадаа Доодо-Бүхэнһоо Янгаажан хүрэтэр почто зөөдэг байгаа. Хорин найман онһоо Улаан-Үдэ ерэжэ байрлахадань, мүн лэ эндэ театральна студида һуража байһан Н. Балдано Б. Абидуевтай уулзадаг, суг ябадаг ба Үдэ, Сэлэнгын эрьеэр ябахадаа, «Хада дээрээ гарахадам, хабтагай 'Оронгын гоё гээшэнь» гэжэ аялгалан ябадагаа дурдаба. Гушаад онуудта хоёр гэр бүлөөрөө нүхэсэдэг, гэр гэртээ ябалсадаг байгаабди гэнэ, Бавасан нүхэрни уушханай үбшэндэ дайрагданхай гэжэ мэдэдэг. 1939 ондо Абастумани курортдо ошожо ерээд, заһал абаад байхыень харахадаа, ехэ баярлажа байгаабди гэнэ. 1940 оной март һарын арбанай үдэр Бавасан муу байна гэхэдэнь, гэртэнь ерэхэдэмнай үнгэршэһэн байхадань ехэл голхороо бэлэйб, бэлигтэ уран зохёолшомнай иимэ залуухан гушан нэгэн наһандаа холодон ябашаха гэжэ оттошье һанаагүй бэлэйб гэжэ сэдьхэлээ уяран хөөрэбэ.

Энэ суглаан дээрэ Б. Абидуевай дүтын нүхэд Дамба Цыденов Радна Бимбаев хоёр һонирхолтой дурасхаалнуудые хөөрэбэд. Д. Цыденов үгэ соогоо Бавасан «хүрдан ухаатай хүн» һэн гэжэ хэдэ дахин дабтаба. Янгаажанда нэгэ жэл һураһан, саашанхи эрдэмээ өөрын хүсөөр, олониитын хэрэгтэ эдэбхитэй хабаадалсажа олоһон эрэ зоригтой хүн байгаа гэбэ. Тиигээд зал соо һууһан һургуулиин һурагшадта хандажа, Бавасан Абидуевай уран зохёолһоо, ажал ябуулгынь эрэ зоригһоо һургаал абажа ябагты гэжэ хандаба.

Р. Бимбаев Б. Абидуевай комсомол ябаһан тухайнь хэлэхэдээ, тэрэ болбол сабидар мори унанхай, суглаанһаа ба бусад хэрэгүүдэнэ үлэхэ гээшые мэдэхэгүй ябадаг һэн гэбэ. 1929 ондо Оронгодо коммуна тогтожо, «Коммунар» гэжэ ханын һониндоо Б. Абидуев ходо шүлэг, статья бэшэдэг байба. Тэдээн соонь гүрэн соохи, мүн нютаг дээрээ болоһон үйлэ хэрэгүүдые харуулжа, удхыень олон зондо ойлгуулхые ороддогшо һэн, тэрэнэй бэшэһэн шажан мүргэлые шүүмжэлһэн шүлэгүүдынь тэрэ үедэ, һүзэгтэнэй үшөөл олон байха үедэ, энэ хажуудахи Янгаажанай дасанай унзадуудай хоолойн хүнхинэн байхын дуулдажа байхада, айхабтар ехэ дайшалхы үүргэтэй байгаа гэбэ. 1930 ондо Улаан-Удэһөө наян зоһоор хамта хоюулаа нюдарган баяшуулай буһалгаа даралсахаяа һара табан хоног соо урдахи Мухар-Шэбэрэй, Бэшүүрэй аймагуудаар ябажа ерээ һэмди гэбэ. Үгынгөө эсэстэ Бавасан Абидуев хадаа сэбэр тунгалаг ухаатай, хүндэ энэрхы һайнаар хандадаг унэн нүхэр һэн гэжэ хэлэбэ.

Ойн баярай суглаа үнгэргэхэ хэрэгтэ Оронгын һургуули бэлэдхэлэй ехэ ажал хэһэн байна. Энэхэн тухай, һургуулида Б. Абидуевай зохёолнуудые али тухай ехэ дуратайгаар уншадаг, үзэдэг тухайнь багша Зоя Доржиевна Бальчинова хөөрэжэ үгэбэ. Үгэнүүдэйнь тин үнэн байһан тухай һургуулиин шабинарай табиһан концертын үедэ мэдэрэгдэбэ. Сценэ дээрэнээ Б. Абидуевай шүлэгүүд хонгёоогоор уншагдаба, буряад дуунууд эзэлбэбэ.

Суглаанай һүүлээр газаа гарахадамнай, тэнгэри сэлмэг, һара гэрэлтэй байба. Совхозой хүтэлбэрилэгшэд Георгий Андреевич Чимит Лхамажапович хоёр Бавасан Абидуевай нэрэ мүнхэлхэ тухай һанамжатайбди гэжэ таралган дээрээ хэлээ һэн.

Өөрөөгөө бусаха замдаа Оронгоһоо гараад холо ошоогүй ябатараа, Намжил Гармаевичнай машинаяа тогтоожо, булта гарагты гэбэ. Тэрэ байнал даа, Бавасан Абидуевай түрэһэн нютаг Янгаажан гээшэ гээд, харгын урда бэедэ байһан үргэн тала зааба, тугаар ошоходоо, харуулха гэһэмни һара гараадүй бүрэнхы байхадань болёо һэм гэбэ.

Машинадаа һуубабди. Һарын толондо харгы, хойто бэеын хадануд, урда бэеын тала элихэн харагдана. Эжэлүүдүй Бавасан Абидуевай мүрнүүд сээжэдэ ороно:

Номохон нойрсоо хадаяа,
Нэлэнхы байгаа талаяа,
Манажа хаража хоноһон
Малагар һара һаруулхан.

Ц-А. ДУГАР-НИМАЕВ.

УРАН ЗОХЁОЛШЫН ДУРАСХААЛДА

Хэрэнэй дунда һургуулида Буряадай литературын үндэнэ һуури табилсагша, уран зохёолшо Хоца Намсараевич Намсараевай түрэһөөр 90 жэлэй ойдо зорюулагдаһан «Сэнхир галхан» үнгэргэгдэбэ.

РСФСР-эй һургуулинуудай габьяата багша, РСФСР-эй арадай гэгээрэлэй отличник, буряад хэлэнэй багша Надежда Арсентьевна Тулусоева Хоца Намсараевай ажабайдал, зохёохы зам тухай сугларагшадта һонирхолтойгоор хөөрэжэ үгэбэ.

Уран зохёолшын миндаһан дээрэ бэшэгдэнэн үгэнүүд ехэ һонирхол татаба.

Удаань тус һургуулиин һурагшад Хоца Намсараевай зохёолнууд сооһоо хэнэгүүдые, шүлэгүүдые сээжээр хэлэжэ, ирагуу гоё дуунуудые гүйсэдхэжэ, түрэлхид, багшанараа баясуулба. Түнхэнэй районой литературна нэгэдэлэй гэшүүд Ш. Байминов, Б. Сыренов гэгшэд уран зохёолшодо зорюулһан шүлэгүүдээ уншаа.

В. ТУЛАЕВ.

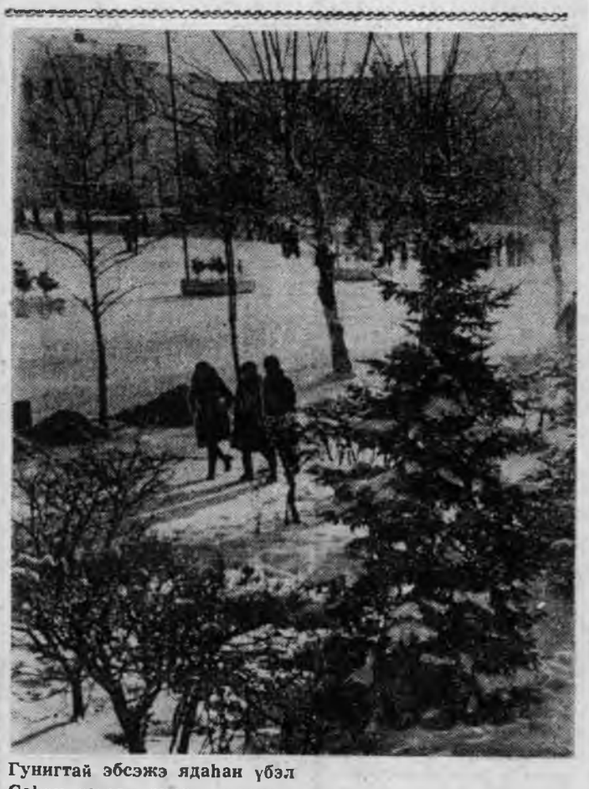

Гунигтай эбсэжэ ядаһан үбэл
Саһан сагаан зураг урлана.
Газарай шарай уршалаагаа жэлэн,
Сагай сарюунһаа һарган энеэбхилнэ.

АМЖАЛТАТАЙГААР ҮНГЭРӨӨ

«Театр ба үхибүүд» гэһэн Бүхэроссин долоон хоног ноябриин 26-һаа декабриин 2 хүрэтэр республика доторнай боложо үнгэрөө. Манай театрай коллектив Ахын, Кабанскын, Сэлэнгын районуудаар ябажа, «Бишыхан хатан», «Үхэлгүй Кащей» гэжэ зүжэгүүдые харуулһан байна.

Энэ долоон хоногой турша соо гансал зүжэгүүд харуулагдаа бэшэ, харин театраймнай артистнууд, режиссернууд харагшадтаяа уулзалганууды үнгэргэһэн байха юм.

Манай коллектив Гусиноозёрск хотын кукольна кружогойхидто шеф ёһоной туһаламжа үнинэй үзүүлдэг. Тиимэһээ дурсагдаһан долоон хоногой турша соо тэдэнэртээ айлшалжа, хани халуун уулзалганууды үнгэргөө, дурасхаалан бэлэгүүдые барюулаа юм. Тус уулзалгада театраймнай директор Б. Ш. Эрдынеев, ахамад режиссер В. П. Ральчук гэгшэд хабаадаһан байна.

Тиихэдэ Улаан-Үдын авиазаводэй «Рассвет» гэжэ Соёлой ордон соо «Үхэлгүй Кащей» табигдаа. Манай театрай коллективэй табидаг зүжэгүүдэй үндэһөөр «Дружба» кинотеатрай дэргэдэ выставкэ эмхидхэгдээ.

«Театр ба үхибүүд» гэһэн долоон хоног яһала амжалтатайгаар үнгэрөө.

С. НИКИФОРОВА,
Улаан-Удын кукольна театрай таһагые даагша.

МҮНӨӨДЭР, ҮГЛӨӨДЭР...

Ленинэй орденто локомотив-вагон заһабарилгын заводой соёлой ордондо мүнөөдэр үдэшын долоон часһаа «Ажалай ветерануудта алдар солоі» гэһэн урда доро вагон-хабсаралгын цехэй худэлмэрилэгшэдэй үдэшэ эмхидхэгдахэ.

Ажалай Улаан Тугай орденто авиационно заводой «Рассвет» гэжэ соёлой ордондо мүнөөдэр заводой мастернуудай слёт үнгэргэгдэхэ, үглөөдэр — «Нобелевскэ шангай лауреадууд» гэһэн лекци уншагдаха юм.

Нарин сэмбын комбинадай соёлой ордондо «Буряад орон үсэгэлдэр, мүнөөдэр, үглөөдэр» гэһэн аман үгэлэ журнал, 8—9-нэй үдэшэ— залуушуулай хатар, зугаа наадан үнгэргэгдэхөөр хараалагдана.

Ленинэй орденто мяхконсервын комбинадай соёлой ордондо мүнөөдэр — дискотека: үглөөдэр 13 часһаа «Соётой хүхюун уридаан» гэһэн спортивна наданууд үнгэргэгдэхэ.

Серовой нэрэмжэтэ, барилгашадай, шэлэй заводой клубуудта арадай кукольна театрай зүжэг, хүүгэдэй зүрюулагдаһан утренник, залуушуулай хатар, зугаа наадан болохо.

Прибор-бүтээлгын, «Теплоприбор» заводуудай, нарин сэмбын комбинадай бүлэг худэлмэрилэгшэд эдэ үдэрнүүдтэ Петровск-Забайкальский, Хяагта хото, Новоселенгинск аяншалан ошохо, Улаан-Удэ хото соогуураа аяншалха юм.

Буряадай АССР-эй 25 жэлэй ойн нэрэмжэтэ стадион дээрэ үглөөдэр «Улаан-Удын залуушуул» гэһэн урда доро конькигаар хотолтэ түрүү һуури эзэлхын тулаан урилдаан болохо.

«Труд» бүлгэмэй Спортын ордон соо үглөөдэр МНР-эй, Буряадай АССР-эй спортсменүүдэй дунда дүрэ бүлдэлдалгын барилдаагаа улаасхоорондын нүхэр ёһоной мүрысөөн болохонь. Мүрысөөн 12 часһаа эхилхэ.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита-2» 7.55 — Дэлхэй жуулгын программа. 8.05 — «Время». 8.45 — «АБВГДейка...» 9.15 — «Түрэлхидтэ зорюулагдаһан дамжуулга». 9.45 — «Байн шанартай эд бараа болгохо». 10.15 — Омск хотын нефтьшэдэй соёлой байшингай дуунай ба хатарай ансамблиин концерт.

Улаан-Удэ. 10.50—«Зүүн Сибирь» гэһэн киножурнал. 11.00 — «Булагууд», «Маттаал» гэжэ Буряадай фольклорно ансамбль дуулаха.

«Орбита-2». 11.35—«Үглөөнэй почто» — хүүгэдэй программа. 12.05—«Спортлотогой» тираж. 12.20 — «Элүүр энхэ байлга». 13.05 — «Олимпиада-80». 13.50 — «Мүнөөдэр — түби хэхэйдэ». 14.05 — Музыкальнай фильмнуудэй программа. 14.35 — «Энээнине та шадахат». 15.20 — «Харин гурэнэй айлшад Советскэ Союз тухай. 15.35 — «Багтага «Семь ветров» — телевизионно зүжэг. 16.30 — «Мэдэжэ аад, юрэ бусаа юумэн». 17.20 — «Гуашан» гэжэ эстрадна оркестрэй концерт. 18.05 — «Правда» газетын политическэ шэнжэлэгшэ Ю. А. Жуков улаасхоорондын асуудалаар хөөрэлдөө хэлэ. 18.50 — «Энэ эзэн туяа». «Останкинай концертнэ студида болоһон шог наадамаа үдэшэлөө. 20.30 — «Время». 21.05—Концерт. 22.10 — Спортивна гимнастикайн дэлхэйн чемпионат. Эрэшгүүр США-ыг даажуулга. 22.55 — Шэнэ һонин.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда «Республикын ажалай эрэмдэг — мэдээсэлнүүдэй суглуулга». «Малай үбэлжэлгэ» — «Правда Бурятии» газетын шалгалтын бригадын материал. Буряадай литературна болон искусствын үзэмжэ. Сэлэнгын аймагта «Баяртай, аша туһатай залгануудаа» — Ч. Гомбожабонай статья. (Түгэсхэлынь дахин хуудаһанда).

Хоёрдохи хуудаһанда «Газар элдүүрилгэдэ харюусаха» — П. Бахоновой статья. «Һанаа амар сэдэгтын хойшолон» — А. Ерофеевай статья. «Знание — бүлгэмдэ — Л. Синебрюховой бовэй корреспонденци. Таһаг — ай материалнууд.

Гурбадахи хуудаһанда «Баяртай, аша туһатай залгануудаа» (Түгэсхэл. Ч. Гомбожабонай статьяниинь 1-дэхи хуудаһанда). Манай хөөрэлдөөн. Хиндигаанай саана.

Дүрбэдэхи хуудаһанда «Сүбботын галхан». Мэдээсэлнүүд, соносхолнууд.

Редакторай орлогшо
П. Н. НИМАЕВ.

ҮЛҮҮ ХАРААД, БУЛУУ ХИМЭЛБЭ

Будамшуу

«Будамшуу муу юумэндэ булайхан дуратай» гэжэ заримашуулай заригад гэлдэн загнахые Захаамин, Хорёор Һаяхан ябахадаа дуулаа һэм.

Үнэхөөрөөшье, битнай һайн һайхан сагай оршожо байхада, муу муухай, дутуу дунда юумэ үзэхэдөө, үнэмни үрэдэг, үри зүрхэмни доһолдог юм. Тэрээннэ байтагай тиимэ юумые үндэгэн шэнги байхадань бисалха, зулзага нерай байхадань зулгаан хаяхын хойноһоо ороолдожо ябадаг күнби. Энэ хадаа али нэгэн хүнүүдтэ үшар шалтагаангүйөөр урмаа хухарһан гү, али «муу юумэндэ булайхан дуратай» дээрэһээ бэшэ, харин имагтал муу юумэндэ дурагүй тула ниитын зөөшэ зөөриие химгадахагүй, архи дарһанда абтаха, хулгай худал, худалаяа хуймаа гаргахаа эхилээд, аргагүй харша, гээгдэнги ябадалнуудтай тэмсэхэ гэһэн минии хүсэл эрмэлзэл болоно.

Тээд тиимэ дутуу дунданууд һаа муу муухай юун байха бэлэй.

Мүнөөнэймнай зол жаргалта ажабайдалай гол тулгуури, үндэнэниинь ниитын гү, али кооперативна баялиг зөөри юм гэжэ хүн бүхэндэ мэдээжэ. Ушар тиимэһээ тэрэниие арьбажуулхын хойноһоо ороолдожо, үдэр һүнигүй ажаллаха гү, али аюул хулгайнаа хамгаалжа, гал уһа руушье орошохо, бэеэ зорюулха ябадалнууд али олон үзэгдэдэг ха юм даа. Гэн гэһээ гүрэнэй, арадай зөөри баялигые үлүү хаража үбэршэлхэ жэрхэмшэгтэ баримтанууд үзэгдэнэл.

Хориин аймагай Хүрбын ОРС-до тохёолдоһон нэгэ «ушаралта» хэрэг тухай хөөрэжэ үгэһүүб. Тэндэхи леспромхозой ЛЭП-тэ Филаретa Сухих десятнигаар худэлдэг һэн. Тэрэ худалдаа наймаанай талаар гэбэл, һургуули эрдэм, дүй дүршэлшьегүй, харин лэ магазинай табюурнууд дээгүүр хотойсо нахииса ябталһан эд бараа һайшаан, мүнгэ салингаараа худалдажа абахаһаа ондоо ямаршье хабаагүй һэн. Даалгабарита ажал дээрээшье даамай һайнаар худэлжэ шадаагүй, хүмүүжэл болбосоролооросшье шалгараагүй, харин ахир хомхой мэдэрэлээрээ ажаг һэжэг түрүүлдэг байгаа гэхэ. Тиимэ хүниие дүнэн һайхан дүшөөд наһандань юм гү.али дүүрэн улаан нюур шарайдань юм һэн гү — нэгэ үглөөгүүр Красный Яр тосхондохи Хүрбын ОРС-ын эд бараанай магазиниие даагшаар томилжорхиһон байба. Тиин түрүүшын удэрһөө эхилээд, түсэб даалгабаряа дүүргээшье һаань, хэды шүүмжэлүүлээшье һаань, ОРС-ын дарганар Филаретa Султановнае дам саашань дэмжуулан, эд бараанай болон эдээ хоолой хоёр магазиниие холимог болгон нийлүүлхэдээ, тэрэниие даагшаар томилбо. Налархай урин, наагуур саагуур нахилзаһан хуниие хоёр талаһаа эд бараан, мүнгэ зөөриин ямаршье бүридхэл шалгалтагүйөөр иигэжэ дэбжүүлбэ. Тиихэдэнь тэрэ ямар ээз эхигүй, элбэг дэлбэг, хаа хамаагүй «энэрэнгы убдиста» юртэмсэдэ ороһоноо, ямар ехэ найдабарида хүртэһэнөө ойлгожо, эхилхэ гэжэ забдаһанаа хүүесэ бууяса эхилшоо һэн. Өөрөө захалаад, эрхимэй эрхим эд бараа, хубсаһа хунарые — эд бараанай таһагһаа, өөхэлиг тарган үхэрэй мяхан, колбасаһаа эхилээд, хоморой зүйлнүүдые, — эдээ хоолой таһарһаа хэм хэмжүүргүйөөр, түлөөһэ түлбэригүйөөр ябажа, хэрэглэжэ эхилээ гэхэ. Тэрэ гэһээр Филаретa Султановнагай гэр байрын үүдэ үрхэһөө үдэр һүнигүй хажар халамгай ганганаан, хатар пляскын түбэрөөн таһалдахаяа болибо. «Филаретэшье жаргашоо ха даа» гэжэ Красный Яр тосхоноорхин адаглан шогложо, шэбир-һабир гэлдэдэг болобо. «Филаретa Султановна, ээлжээтэ амаралтадаа хэзээ гарахабта, графигаа табихамнай?» — гэжэ ОРС-һоо асуухада: «Худэлмэри ехэ байна. Худэлһүүлби», — гэжэ томоотой бүдүүзгэйгээр, ажалдаа шунаһан хүнэй аяг маяг үзүүлэн, арсадаг байба. Тиигээдшье һүүлэй гурбан жэл соо «амараагүй» һэн. Энэнь саагуураа ушартай үнгитай байшоо: саг зуура ороохо хүндэ эд бараагаа тушаахадаа гү, али тэрээннээ һөөргэнь тоолон тоосон абахадаа, «гууляа» бултайшахагүйн тулэ тиимэ арга аваша гаргаа. «Дари дээрэ 'дабһан» гэдэгтэл, ОРС-ын шалгагша бухгалтер ерэбэшье, Филаретэдэ хүндэтэйгөөр үгтуулан хүндэлүүлхэдээ. абтай амтан үгэ хүүрыень соносоходоо, архи, мяханһаань амсажа садахадаа, ама хэлзэ таглуулан, аниргүй болон арилшадаг байба.

Гэбэшье «нюутар нюргаар, хабшатар хабһаар» гэдэг губ даа. Сугтаа худэлжэ байһан нэгэ нухэрынь үнэхөөр гайхажа тагнажа, сэнэг тэсэбэриеэ һалахадаа, Филаретын дура зоргоороо ороһон тухай УРС-ынхидта дуулгаха баатай болоо һэн.

«ОРС, УРС-ынхидшье обогонолдожо, Филаретын даажа байһан холимог эд бараанай магазинда шалгалта, буридхэл хүүлээ һэн. Тиихэдэнь ехэхэн дуталта үрилтэ гарахa байбашье, 448 түхэригэй япон торгон, мянган түхэригэй грузин сай, 1325 түхэригэй 300 шэл хара архи «тэнгэриһээ тэб байса» буужа ерээд, шалгагшадай бүрүүл нюдэнэй хажуугаар бүрэлээжэ, бүридхэлэй дансын хүсэнэгүүдтэ бүри аргагүй үнэмшэсэтэйхөөөр багтан ороо һэн.

Филаретa яаһан «шадамгай» байшабаб? Яаһан шархуу, шалай шалгагшад тушаалдашабаб? Али тэдэнэр үнөөхил «хүндэмүүшэ» хүхирмэг зан абариин занга урьхада ороошо һэн ха гү? Иигэжэ үлүүе хаража, тарганиие залгижа хэтэршэһэн Филаретa түрүүшын энэ лай ланшаһаа бүтэн бүлеэн гарахадаа, бүришье хөөрэн хүхишөө һэн. Үнөөхил модошодто худалдаха УРС, ОРС-ын эльгээһэн эд бараа, эдээ хоолые үрижэ үргэлжэлүүлбэ. Айл тосхонойхид ажаг һэжэгшье түрэһөөр лэ зандаа. Тэдэнэй мэдүүлгэ, гомдолоор энэ хабар хоёрдохёо гэнтын шалгалта хэхэдэ, Филаретa хүүхэн тэнгэриин орьёлһоо эд бараа тэб байса буулгажа шадангүй баригдажа, уборщица Ерофеевада хадагалаатай байһан 918 түхэриг, үни ороһон аад. тушаагдаагүй үлэшэһэн 2785 түхэриг мүнгэ хараһаар байтар кассада асаржа оруулба. Энэнь дахин ехэ һэжэг гайхал түрүүлжэ, байгша оной намар дахин шалгалта-бүридхэл хэжэ үзэхэдэ, хаанашье «зэрлиг хадагаламжада ороогүй», харин оро бэдогүй үрэбхюулһэн 2952 түхэриг мүнгэнэй дуталта гаража ерэбэ. Султановнашье һандагай һүүхэ болосогоон, сугтаа худэлһэн нүхэдөө, түрэл түрхэмүүдһээ гуйжа найжа, түр зуурахан 1086 түхэриг мүнгэ бусаабашье, үлэһэн мүнгыень мүнөө хүртэтэр ОРС-ын кассада оруулаадүй байна.

Иимэ онсо ушаралай тохёолдожо, олоной дунда суурхабашье, Хүрбын ОРС-ын хүтэлбэрилэгшэд Филаретa Сухих гэгшые яагаадшье ажал худэлмэриһөөнь яаралтай дары сүлөөлөөгүй, аюулта гэмтэ хэрэгы